

DSP

Evaluatie veiligheidsbeleid Gemeente Hollands Kroon

Toetsingskameronderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid

Daniël Hofstra, Lotje Krouwel & Oberon Nauta

Contactgegevens

September 2023

Daniël Hofstra

dhofstra@dsp-groep.nl

Lotje Krouwel

lkrouwel@dsp-groep.nl

Oberon Nauta

onauta@dsp-groep.nl

Inhoud

1	Het onderzoek	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Doel onderzoek	5
1.3	Onderzoeksvragen	6
1.4	Uitgangspunten	7
1.5	Onderzoeksverantwoording	8
1.6	Leeswijzer	9
2	Kwaliteit beleid	11
2.1	Volgen stappen kernbeleid VNG	11
2.2	Beleidsdoelstellingen en operationalisatie	15
2.3	Beleidsindicatoren en monitoring	16
2.4	Conclusie hoofdstuk 2 – kwaliteit beleid	18
3	Kwaliteit uitvoering	20
3.1	In- en externe organisatie	20
3.2	Sturing	22
3.3	Inzet in relatie tot planning en beleid	23
3.4	Oordeel samenwerkingspartners prioriteiten en inzet	23
3.5	Conclusie hoofdstuk 3 – kwaliteit uitvoer	24
4	Doelmatigheid en doeltreffendheid	25
4.1	Toets effectiviteit maatregelen	25
4.2	Benchmark: Prestaties in relatie tot andere gemeenten	28
4.3	Conclusie hoofdstuk 4 – doelmatigheid en doeltreffendheid	31
5	Positie gemeenteraad	32
5.1	Conclusie hoofdstuk 5 – positie gemeenteraad	33
6	Conclusies & aanbevelingen	34
6.1	Conclusies	34
6.2	Aanbevelingen	35

Bijlagen

Bijlage 1 Drie synthesestudies effectiviteit maatregelen	37
Bijlage 2 Beoordeling maatregelen Hollands Kroon	48
Bijlage 3 geraadpleegde bronnen 'what works?'	51
Bijlage 4 Geïnterviewde personen	52

1 Het onderzoek

1.1 Inleiding

De gemeente heeft de regie over lokale veiligheid. Effectieve inzet op het veiligheidsdomein vereist een helder beleid met daarin keuzes over prioriteiten, instrumenten en samenwerking met veiligheidspartners. Deze keuzes worden verankerd in een Integraal Veiligheidsplan (IVP). Hiermee geeft de gemeente invulling aan zijn regierol op het veiligheidsterrein. Deze rol houdt in dat de gemeente signaleert en analyseert, partners bij elkaar brengt, afspraken en activiteiten inventariseert en de effecten daarvan evalueert. Het IVP heeft een richtinggevende (kaderstellende) functie. De gemeenteraad heeft daarmee een middel om te sturen op lokaal veiligheidsbeleid en de prioriteiten in de aanpak van veiligheidsproblemen. Hollands Kroon legt deze kaders vast in de Kadernota Veiligheid.

Op 16 april 2020 is de Kadernota Veiligheid voor 2020-2022 vastgesteld. De Kadernota Veiligheid beschrijft de kaders en uitgangspunten voor het veiligheidsbeleid in de gemeente Hollands Kroon. Aan de hand hiervan zijn vijf thema's benoemd waar de gemeente Hollands Kroon in de jaren 2020-2022 de aandacht op legt. Uiteindelijk zijn drie thema's benoemd als prioriteit waarop Hollands Kroon nadrukkelijk een stap vooruit wilde zetten:

- 🕒 Ondernijning
- 🕒 Jeugd
- 🕒 Zorg & Veiligheid

Naast deze drie prioriteiten benoemde de gemeente Hollands Kroon de thema's 'polarisatie & radicalisering' en 'cyber' als thema's die aandacht verdienen.

1.2 Doel onderzoek

De Toetsingskamer van de gemeente Hollands Kroon¹ wil met onderzoek voor de raad inzichtelijk maken hoe de organisatie en aanpak van het veiligheidsbeleid - en daarbinnen de drie prioriteiten - zijn vormgegeven. En wat tot op heden het effect daarvan is.

Om dit doel te bereiken, kijken we eerst naar de kwaliteit van het veiligheidsbeleid en de uitvoering daarvan. Kwalitatief goed beleid en een goede uitvoer daarvan zijn randvoorwaarden voor doelmatigheid en doeltreffendheid. Dit beoordelen we op hoofdlijnen door middel van een benchmark en door de maatregelen

¹ De gemeente Hollands Kroon vult de rekenkamerfunctie in door middel van een toetsingskamer. De toetsingskamer is verantwoordelijk voor (het begeleiden van) onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid wat wordt gevoerd door de gemeente Hollands Kroon.

die Hollands Kroon neemt te toetsen aan de kennis die er is over de effectiviteit van maatregelen. Als laatste geven we een beoordeling van de positie van de raad op dit moment in relatie tot het integrale veiligheidsbeleid.

1.3 Onderzoekvragen

De centrale vraag van het onderzoek luidt:

Hoe doelmatig en doeltreffend is het veiligheidsbeleid van de gemeente Hollands Kroon?

De centrale vraag is uitgewerkt in verschillende onderzoekvragen.

1. Kwaliteit beleid

- 🕒 In welke mate wordt het VNG-model Kernbeleid Veiligheid gevolgd?
- 🕒 Wat zijn de beleidsdoelstellingen en hoe zijn deze geoperationaliseerd?
- 🕒 Wat zijn de beleidsindicatoren en hoe vindt monitoring plaats?

2. Kwaliteit uitvoer

- 🕒 Hoe is het beleid intern en extern georganiseerd?
- 🕒 Op welke wijze wordt sturing gegeven aan dit beleidsveld?
- 🕒 Voldoet de inzet op de verschillende onderdelen in vergelijking tot de planning en beleid?
- 🕒 Hoe beoordelen samenwerkingspartners de prioriteiten en de inzet van de gemeente?

3. Doelmatigheid en doeltreffendheid

- 🕒 Maakt Hollands Kroon gebruik van de nieuwste inzichten op dit beleidsterrein? Worden de meest effectieve instrumenten ingezet?
- 🕒 Hoe presteert Hollands Kroon in vergelijking met andere gemeenten?
- 🕒 Welke ontwikkeling laten de metingen op beleidsindicatoren zien? Is er sprake van een positieve ontwikkeling?

4. Positie gemeenteraad

- 🕒 Op welke wijze wordt de raad in positie gebracht?

 Is de raadsinformatie tijdig en volledig?

1.4 Uitgangspunten

Focus op prioriteiten

Het Veiligheidsbeleid van de gemeente Hollands Kroon is breed en veelomvattend. Afbakening van het onderzoek is daarom van belang. Dit doen we door te focussen op beleid en uitvoering van de drie prioriteiten: ondermijning, jeugd en zorg en veiligheid. Voor elk van de prioriteiten beantwoorden we (waar van toepassing) de deelvragen.

Normenkader

Voor de beantwoording van de vragen gebruiken we een normenkader. Bij elke paragraaf geven we eerst de norm en de toets aspecten weer en een beoordeling van de norm. Vervolgens onderbouwen we de beoordeling.

Doeltreffendheid en doelmatigheid

We beoordelen de doeltreffendheid en doelmatigheid op hoofdlijnen aan de hand van een benchmark, we kijken of er voldoende kennis is benut over slimme maatregelen (what works literatuur) én we beoordelen de volledigheid van het pakket aan maatregelen.

Benchmark

Om de vraag over de doelmatigheid van het beleid te beantwoorden, hebben we een benchmark uitgevoerd. Hierbij kijken we op hoofdlijnen hoe de gemeente Hollands Kroon presteert ten opzichte van andere, vergelijkbare, gemeenten. Hoe we dit hebben gedaan is te lezen in paragraaf 1.5, waar we in gaan op de onderzoeksverantwoording.

What works literatuur

We zoomen in op de doeltreffendheid van het beleid door gebruik te maken van state-of-the-art kennis over de aanpak van veiligheidsproblematiek: de what works literatuur. Aan de hand van gezaghebbende Nederlandse synthesestudies van bewezen effectieve maatregelen hebben we de belangrijkste ingezette maatregelen binnen de drie prioriteiten gescoord op bewezen effectiviteit.

Beoordeling pakket maatregelen

Een andere voorwaarde voor effectief veiligheidsbeleid is een goed passend en volledig pakket aan maatregelen. Het is niet alleen belangrijk dat maatregelen worden gekozen die veelbelovend of bewezen effectief zijn, maar ook dat er een logische samenhang is in het pakket aan maatregelen. Hoe zeker zijn we dat we, als we alle gekozen maatregelen volgens afspraak uitvoeren, de beoogde doelen bereiken? Of het pakket volledig is, bepalen we door per maatregel vast te stellen in hoeverre met de volgende drie aspecten rekening wordt gehouden: daders, slachtoffers of omgeving. Op deze onderdelen hebben we gescoord.

1.5 Onderzoeksverantwoording

Documentanalyse

We analyseerden de aangeleverde stukken die gaan over het beleid, te beginnen met de Kadernota Veiligheid 2020-2022. Hierbij is het relevant om op te merken dat de gemeente Hollands Kroon een 'beleidsarme' gemeente is: in lijn met de visie wordt weinig op papier vastgelegd (zie kader, p. 10). We bestudeerden de volgende documenten:

- 🕒 Kadernota Veiligheid Hollands Kroon 2020-2022.
- 🕒 Algemene Kadernota Hollands Kroon (2021 en 2022).
- 🕒 Programmabegrotingen over de periode 2020-2022.
- 🕒 Bestuursrapportages over de periode 2021-2022.
- 🕒 Dataextractie van het dashboard Resultaatgerichte Afspraken (RGA) op de doelstellingen voor de medewerkers van het team OOV.

Interviews en paneldiscussie

Er vonden in totaal 9 interviews plaats. De respondenten waren afkomstig van de volgende organisaties met bijbehorende functie:

- 🕒 Burgemeester (portefeuillehouder veiligheid in het college van B&W)
- 🕒 Adviseur Openbare Orde en Veiligheid, gemeente Hollands Kroon (3x)
- 🕒 Gebiedsadviseur Beleid & Strategie, Openbaar Ministerie Arrondissementsparket Noord Holland
- 🕒 Teamchef Basisteam Heerhugowaard, Politie
- 🕒 Bestuurder en jongerenwerker, LINK Jongerenwerk
- 🕒 Bestuurder, Includio
- 🕒 Teammanager Zorg & Veiligheid, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Ook zijn in een paneldiscussie 5 raadsleden bevestigd. De uitkomsten van deze interviews en de paneldiscussie zijn anoniem verwerkt in de rapportage.

Benchmark

Om de vraag over de doelmatigheid van het beleid te beantwoorden, hebben we een benchmark uitgevoerd. Hierbij hebben we Hollands Kroon vergeleken met zes andere gemeenten. Deze gemeenten zijn vergelijkbaar qua inwoneraantallen, samenstelling (meerdere dorpskernen) en/of geografie en vergelijkbare problematiek. De keuze van de gemeenten heeft plaatsgevonden in overleg met de toetsingskamer. Voor de benchmark is gebruik gemaakt van openbare bronnen, zoals de CBS Veiligheidsmonitor en hebben we gegevens over budget, FTE, het veiligheidsbeleid en eventuele best practices opgevraagd bij de betreffende gemeenten. Uit deze gegevens haalden we informatie op over welke kosten zijn gemaakt (personele inzet en geld) en hoeveel 'veiligheid' dat oplevert (in termen van het veiligheidsgevoel, overlast- en incidentenmeldingen). Omdat elke gemeente haar veiligheids- en handhavingsafdelingen anders heeft ingericht is het vergelijken van de verschillende gemeenten een lastige opgave. We hebben de gegevens van Hollands Kroon als uitgangssituatie genomen en de gegevens van andere gemeenten hier zoveel mogelijk op aan laten sluiten. We hebben de cijfers waar nodig en mogelijk vergelijkbaar gemaakt door deze te relateren aan het aantal inwoners. De gegevens van de deelnemende gemeenten zijn anoniem verwerkt.

Toetsing met behulp van VNG-methode Kernbeleid Veiligheid

Wanneer is het veiligheidsbeleid nu 'goed'? Om een oordeel te kunnen geven over het veiligheidsbeleid en daarmee antwoord te kunnen geven op de centrale vragen van het onderzoek stelden we een toetsingskader op. Dit toetsingskader is opgesteld op basis van de VNG-methode Kernbeleid Veiligheid¹, waarin de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) de regierol van de gemeenten beschrijft. We merken hierbij op dat er natuurlijk goede redenen kunnen zijn om van het VNG-model af te wijken. Interessant is om te onderzoeken wat die redenen dan zijn mocht sprake zijn van een afwijking. Ook hier wordt in het onderzoek op in ingegaan.

1.6 Leeswijzer

In voorliggend rapport gaan we eerst in op de kwaliteit van het beleid (hoofdstuk 2). Vervolgens behandelen we de kwaliteit van de uitvoering (hoofdstuk 3) en de doeltreffendheid en effectiviteit van het veiligheidsbeleid (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 gaan we in op de rol van de raad.

Woord vooraf

Bij lezing van dit onderzoek is het goed om met twee ontwikkelingen rekening te houden:

Hollands Kroon: een bijzondere gemeente

In de eerste plaats moet gewezen worden op de organisatieveranderingen en bijzondere organisatiestructuur van de gemeente Hollands Kroon. De gemeente is in 2012 ontstaan uit een fusie tussen de gemeenten Wieringen, Wieringermeer, Anna Paulowna en Niedorp. De gemeente beslaat een groot gebied en bestaat uit 28 dorpskernen en buurtschappen. De organisatiestructuur is plat en bestaat uit zelfsturende teams. Dit houdt in dat er geen managers zijn, dat teams zichzelf aansturen en ook zelf de regie hebben over bijvoorbeeld HR en financiën. Elk team behoort tot een cluster, en elk cluster valt onder één van de vier programma's. De gemeente Hollands Kroon werkt beleids- en papierarm. Dit wil zeggen dat er weinig tijd wordt gestopt in het vastleggen op papier om zo meer tijd over te houden voor de uitvoering. Door middel van een jaarlijks vastgestelde Kadernota wordt voor elk programma en cluster op hoofdlijnen de koers bepaald voor het komende jaar. Vanuit deze hoofdlijnen worden opgaven en doelen vertaald naar Resultaat Gerichte Afspraken, waar vervolgens tweemaal wordt gerapporteerd door middel van een bestuursrapportage richting de gemeenteraad.

2020-2022: een bijzondere periode

In de tweede plaats werd begin 2020 COVID-19 het eerst in Nederland geconstateerd. Vanaf maart 2020 werden diverse maatregelen genomen en werd een crisisstructuur ingericht waarin veiligheidsregio's een grote rol kregen. De uitvoering van het veiligheidsbeleid van gemeente Hollands Kroon was in vrijwel de gehele beleidsperiode 2020-2022 grotendeels onderhevig aan de gevolgen van COVID-19. Dit heeft ontegenzeggelijk zijn weerslag gehad op de inzet en opbrengsten in het veiligheidsdomein. Zo kregen politie en handhavers bijvoorbeeld de taak om de 1,5 meter maatregel, maximale groepsgrootte en de avondklok te handhaven. Ook het 'normale' veiligheidsbeeld in de samenleving werd hierdoor beïnvloed. Verder vonden er geen grote evenementen plaats en waren er minder gelegenheden voor zakkenrollerij en inbraken omdat relatief weinig mensen op straat waren. Terwijl er juist meer gelegenheden waren voor huiselijk geweld overlast in de tijden dat burens en gezinnen bovenop elkaar zaten.

2 Kwaliteit beleid

In dit hoofdstuk beoordelen we de kwaliteit van de Kadernota Veiligheid 2020-2022. Dit doen we ten eerste door te kijken naar in hoeverre de stappen zijn gevolgd zoals geadviseerd door de VNG in haar notitie Kernbeleid Veiligheid 2021². Vervolgens beoordelen we de beleidsdoelstellingen en de operationalisatie daarvan. Ten slotte kijken we naar de beleidsindicatoren en de monitoring van het beleid. Dit doen we aan de hand van de documentanalyse en de interviews. We geven daarmee antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- 🕒 In welke mate wordt het VNG-model Kernbeleid Veiligheid gevolgd?
- 🕒 Wat zijn de beleidsdoelstellingen en hoe zijn deze geoperationaliseerd?
- 🕒 Wat zijn de beleidsindicatoren en hoe vindt monitoring plaats?

2.1 Volgen stappen kernbeleid VNG

We beperken ons tot de stappen waaruit een concreet resultaat voortkomt, te weten: de veiligheidsanalyse, de prioritering, het Integraal Veiligheidsplan en het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid.

2.1.1 Veiligheidsanalyse

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Er is een veiligheidsanalyse opgesteld.	Voor elk veiligheidsthema is geïnventariseerd welke veiligheidsproblematiek zich voordoet, hoe de huidige aanpak eruitziet en welke aanvullende acties/beleidsversterkingen nodig zijn.	🕒 Er is geen veiligheidsanalyse opgesteld zoals beschreven in het VNG-model.🕒 Er is aangesloten op regionaal beleid (IMV) en globaal geïnventariseerd welke veiligheidsproblematiek zich voordoet.🕒 Er is zeer beperkt ingegaan op hoe de huidige aanpak eruitziet.🕒 Op basis van bovengenoemde inventarisatie is uiteengezet welke aanvullende acties/beleidsversterkingen nodig zijn.

Voor de Kadernota Veiligheid 2020-2021 is geen veiligheidsanalyse, zoals beschreven in het VNG-model, opgesteld. De voornaamste reden die genoemd werd was de beperkte tijd die beschikbaar was om de

² Kernbeleid Veiligheid is een methode voor het ontwikkelen van lokaal integraal veiligheidsbeleid (het Integraal Veiligheidsplan/IVP) en het bijbehorende uitvoeringsplan integrale veiligheid. Ook geeft zij houvast bij sturing en regievoering in de uitvoeringsfase; hiertoe beschrijft de methode de te treffen voorzieningen. Kernbeleid Veiligheid is zodoende een integrale methode die gemeenten helpt het 'Doorlopende proces van werken aan en sturen op integrale veiligheid' op een goede manier vorm te geven. Kernbeleid Veiligheid helpt de gemeente beleid te ontwikkelen maar ook in bredere zin regie te voeren op veiligheid.
https://vng.nl/sites/default/files/2021-03/kernbeleid-veiligheid-2021_def.pdf

kadernota op te stellen. Daarnaast lag een uitgebreide uitwerking op papier ook niet in lijn met de visie van de organisatie: korte en bondige beleidskaders en -rapportages zijn binnen Hollands Kroon de norm. Hoewel de verschillende veiligheidsvelden uit het VNG-model niet systematisch zijn geanalyseerd is er wel globaal gekeken welke veiligheidsproblematiek zich voordoet in de gemeente. Dit is gedaan door te kijken naar openbare data, zoals de Veiligheidsmonitor, en interne data, zoals een inwonerspeiling. Daarnaast is gestreefd om de lokale kadernota nauw aan te laten sluiten op het regionale Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid (IMV), en daarmee het veiligheidsbeleid van de politieregio zodat de gemeente kan oppakken wat er op regionaal en landelijk (beleidsmatig) niveau speelt. Met uitzondering van het thema jeugd sluit de kadernota van Hollands Kroon volledig aan op de regionale prioriteiten die zijn vastgesteld in het IMV.

In verband met de beperkte tijd en de aansturing op een beknopte kadernota wordt er, op enkele zinnen na, in de kadernota niet concreet ingegaan op hoe de huidige aanpak eruitziet. Hierbij is het relevant te benoemen dat de gemeente Hollands Kroon op dat moment nog bezig was met het opbouwen van de organisatorische structuur van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid en er weinig capaciteit beschikbaar was (1 fte). De meeste aandacht ging uit naar versterkingen op organisatorisch vlak, zoals samenwerking, processen, infrastructuur, en het bestuurlijk instrumentarium. Eén van de geïnterviewde samenwerkingspartners motiveerde dit expliciet: 'het was destijds nodig om meer prioriteit te geven aan het inrichten van een werkend systeem dan aan de inhoud.'

Voor geen van de beleidsprioriteiten was bij het vaststellen al een uitgewerkt aanpak. In de kadernota werd alleen uiteengezet welke algemene acties/beleidsversterkingen de gemeente zou gaan uitvoeren. Deze werden niet concreet onderbouwd maar sluiten globaal wel aan op de probleemanalyse en doelstelling.

Voorbeeld: maatregelen op de prioriteit Ondernijning:

De toelichting op de prioriteit Ondernijning begint met de beschrijving van de doelstelling. Vervolgens wordt er een globaal beeld geschetst van de context, waar met name aandacht uitgaat naar een beknopte probleemanalyse en daarbij behorende doelstelling. Er wordt kort uiteengezet wat de gemeente gaat doen ter bevordering van de doelstelling:

WAT GAAN WIJ DOEN

- Infrastructuur voor signaleren en melden verder verbeteren.
- Trainen van bewustzijn, betrokkenheid en weerbaarheid van medewerkers.
- De samenhang van het bestuurlijk instrumentarium verbeteren.
- Verstoring van de ondernijnde activiteiten door de inzet van bestuurlijke bevoegdheden en instrumenten zoals het sluiten van woningen of lokalen, de wet Bibob, controle op woon- en adresfraude, het intrekken van vergunningen en het op andere wijze beëindigen van illegale activiteiten.
- Aanpak van casuïstiek in middels integrale benaderingen samenwerking tussen ketenpartners.

2.1.2 Prioritering

De VNG adviseert: 'In deze stap worden de prioriteiten van het nieuwe veiligheidsbeleid vastgesteld. De veiligheidsanalyse vormt hiervoor de basis. Uitgangspunt is een maximum van drie a vier prioriteiten, om het prioritaire karakter te onderstrepen en vast te houden. De prioritering vindt bij voorkeur in samenspraak met de raad plaats, en dan liefst via een opiniërende bijeenkomst (- dus geen formele vaststelling, om het

beleidsproces niet te veel 'vast te zetten' én de snelheid erin te houden). De prioriteiten vormen het 'visitekaartje' van het gemeentelijk veiligheidsbeleid. Het zijn echt de 'hoofdthema's', thema's waarop intensivering gaat plaatsvinden (in tegenstelling tot 'going concern'-thema's).'

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Er zijn prioriteiten van het nieuwe veiligheidsbeleid vastgesteld.	Er zijn maximaal 3 à 4 prioriteiten vastgesteld. Ook de niet-prioritaire hoofdthema's zijn bepaald.	Er zijn vijf thema's vastgesteld waar de aandacht op ligt. Drie van deze thema's zijn benoemd als prioriteit.
	De raad is betrokken in het opstellen van beleid en het maken van beleidskeuzes.	De raad is betrokken geweest door middel van een beeldvormende vergadering.

De prioriteiten zijn vastgesteld op basis van de eerdergenoemde (beperkte) analyse en het regionale veiligheidsbeleid en daarbij behorende prioriteiten. Er zijn binnen de vijf focusthema's drie prioriteiten benoemd, te weten:

1. Ondernijning
2. Jeugd
3. Zorg & Veiligheid

De raad is betrokken geweest door middel van een beeldvormende vergadering. Deze vergadering werd door de raad met name gebruikt om verduidelijkingsvragen te stellen over de concept Kadernota. Deze vragen hadden volgens een betrokken beleidsmedewerker eerder ondervangen kunnen worden door meer context en verantwoording mee te nemen in de kadernota. Na ontvangst van feedback op deze conceptversie is de Kadernota met minimale aanpassingen voorgelegd ter besluitvorming en uiteindelijk vastgesteld in de raad. Vervolgens zijn de doelstellingen van de Kadernota Veiligheid vertaald naar de planning en control (P&C) - cyclus door deze op te nemen in de brede kadernota en daarbij behorende programmabegrotingen.

De respondenten gaven aan dat de prioriteiten over het algemeen relevant zijn en passen bij de problematiek van Hollands Kroon en de regio. Ondernijning is bijvoorbeeld een landelijk en grensoverschrijdend probleem waar in de gemeente Hollands Kroon weinig zicht op was. Ook krijgen de gemeente en haar partners in de dagelijkse praktijk in toenemende mate te maken met signalen en complexe casuïstiek op het gebied van jeugd en zorg & veiligheid. Bij deze twee prioriteiten werden wel een aantal kanttekeningen geplaatst. Zorg en veiligheid is bijvoorbeeld een breed begrip en er zou een aantal onderwerpen binnen dit thema wat specifiek onder de aandacht gebracht kunnen worden, bijvoorbeeld specifieke actielijnen voor personen met verward gedrag en arbeidsmigranten. Verder is ook benoemd dat de veelzijdigheid aan cultuur en problematiek tussen de verschillende dorpskernen onderling maakt dat het beleid rondom de prioriteiten meer in algemene zin is geformuleerd en dat er binnen de uitvoering wordt ingezet op maatwerk. Dit bevestigen meerdere partners. Door gebiedsgericht te werken kun je dicht op een kern zitten en goed aanvoelen wat er speelt.

2.1.3 Integraal veiligheidsplan

De VNG adviseert om keuzes over prioriteiten, instrumenten en samenwerking met veiligheidspartners te verankeren in een integraal veiligheidsplan (IVP). Naar het model van de VNG komen de volgende onderdelen aan bod in het IVP: uitgangssituatie, strategische doelstelling, strategische uitgangspunten, prioriteiten, overige strategische thema's, coördinatie/beleidscyclus en begroting.

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Er is een integraal veiligheidsplan (IVP) opgesteld.	In het IVP zijn de volgende onderdelen opgenomen: uitgangssituatie, strategische doelstelling, strategische uitgangspunten, prioriteiten, overige strategische thema's, coördinatie/beleidscyclus en begroting.	Er is een Kadernota Veiligheid in de vorm van een IVP opgesteld. Hierin zijn de volgende onderdelen (beknopt) opgenomen: uitgangspunten, prioriteiten, overige strategische thema's.De onderdelen uitgangssituatie, strategisch doelstelling, coördinatie/beleidscyclus en begroting zijn niet opgenomen in de Kadernota Veiligheid.

De gemeente Hollands Kroon heeft geen uitgebreid IVP opgesteld maar heeft naast de gemeente brede Kadernota een beknopte Kadernota Veiligheid opgesteld. De Kadernota Veiligheid beschrijft de kaders en uitgangspunten voor het veiligheidsbeleid. Hieronder bespreken we de onderdelen die de VNG adviseert aan bod te laten komen:

- Er is geen concrete toelichting op de uitgangssituatie.
- Er is geen overkoepelende strategische doelstelling.
- Er zijn drie uitgangspunten benoemd, te weten: slagkracht door samenwerking, gelaagde aanpak en participatie.
- Er zijn drie prioriteiten benoemd (zie eerder).
- Er zijn twee aanvullende aandachtsgebieden benoemd, te weten: polarisatie & radicalisering en cyber.
- Er wordt niet ingegaan op de coördinatie over het beleid en de beleidscyclus sturing. De Kadernota Veiligheid is wel vertaald naar de P&C cyclus (zie hierboven).
- Er staat geen financiële onderbouwing van het veiligheidsbeleid in de Kadernota Veiligheid.

De VNG adviseert de beleidsindicatoren ten behoeve van de programmaverantwoording te integreren in de Kadernota Veiligheid. Dat is in Hollands Kroon niet het geval: er zijn geen indicatoren opgenomen in de Kadernota Veiligheid.

2.1.4 Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid

Naast het integraal veiligheidsbeleid adviseert de VNG ook een jaarlijks uitvoeringsplan op te stellen. Dat is een overzicht van acties en maatregelen per prioriteit en per aandachtsgebied. Het uitvoeringsplan is de 'operationele doorslag' van het IVP. In het plan worden de acties concreet en meetbaar geformuleerd ('prestatie-indicatoren'), met explicitering van aspecten zoals wie bestuurlijk en ambtelijk trekker is, de betrokken partijen en een planning.

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Er is een Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid opgesteld.	In het uitvoeringsplan worden acties en maatregelen concreet en meetbaar beschreven.	Er is geen uitvoeringsplan opgesteld waarin acties en maatregelen concreet en meetbaar worden beschreven.

Er is geen uitvoeringsplan opgesteld. Wel bevat de Kadernota Veiligheid per prioriteit een vijftal maatregelen/acties waar de gemeente op inzet. Een groot deel van deze maatregelen is organisatorisch van aard. De gemeente Hollands Kroon vertaalt opgaven en doelen naar Resultaat Gerichte Afspraken (RGA's) op team- en individueel niveau. De indicatoren voor deze RGA's zijn vastgesteld op basis van de Kadernota. In paragraaf 2.3 gaan we verder in op de RGA's.

Meer dan de helft van de respondenten gaven echter aan dat zij het werken met een uitvoeringsplan wel als meerwaarde zouden beschouwen. Met name om de voortgang te monitoren en duidelijke acties te beleggen bij de gemeente en partners. Meerdere personen benoemden dat het weliswaar wenselijk is het motto 'doen wat nodig is' aan te houden, maar dat hierdoor ook een risico ligt om 'in de waan van de dag' te opereren. Daarnaast ontbreekt het aan een tijdsplanning waardoor niet duidelijk is wanneer projecten of resultaten (integraal) gerealiseerd moeten worden. Eén van de samenwerkingspartners voegde hieraan toe dat je met een uitvoeringsplan ook capaciteitsgebrek bij uitvoerende partners kunt signaleren/ondervangen.

2.2 Beleidsdoelstellingen en operationalisatie

In het Kernbeleid Veiligheid van de VNG wordt geadviseerd dat bij voorkeur in het Integraal Veiligheidsplan duidelijke effectdoelstellingen zijn opgenomen. De VNG geeft daarbij aan dat causaliteit tussen aanpak/maatregelen en veiligheidseffecten weliswaar lastig aan te tonen is en dat er vaak veel verklarende factoren zijn, maar de onzekerheid over causaliteit is volgens de VNG geen krachtig argument om af te zien van bepaalde indicatoren. Essentie is dat er indicatoren gekozen worden die *mobiliserend* werken voor de aanpak en samenwerking. Het eventueel uitblijven van beoogde effecten kan bij evaluaties geduid en verantwoord worden.

Norm	Toets aspecten	Beoordeling

Er zijn beleidsdoelen en effecten geformuleerd.	Beleidsdoelen zijn uitgewerkt in gewenste meetbare outcome.	Voor elk van de drie prioriteiten is een doelstelling geformuleerd, deze doelstellingen zijn niet meetbaar opgesteld.
	Doelen zijn SMART geformuleerd.	Doelstellingen zijn niet SMART geformuleerd.

In de Kadernota Veiligheid is per prioriteit een doelstelling beschreven:

- Ondernijming: *“Een integrale aanpak op fenomenen, branches en locaties waar sprake is van georganiseerde criminaliteit dan wel gebieden die hiervoor kwetsbaar zijn.”*
- Jeugd: *“Het preventief en repressief aanpakken van overlast en criminaliteit veroorzaakt door jeugd(groepen).”*
- Zorg & Veiligheid: *“Voorkomen en bestrijden van problemen in de woon- en leefomgeving door vroegtijdig signalen van huiselijk geweld, woonoverlast en verward gedrag te zien en herkennen.”*

In de interviews werd aangegeven dat de formulering van de doelstellingen een algemene insteek had. Dit in verband met de onderlinge diversiteit tussen de kernen binnen de gemeente Hollands Kroon, inclusief de verschillen in cultuur en problematiek. Daarnaast kwam in de interviews regelmatig ter sprake dat het formuleren van cijfermatige, meetbare doelstellingen als lastig wordt ervaren. Als reden hiervoor werd genoemd dat het niet goed mogelijk is om de effectiviteit van de inzet in cijfers uit te drukken. Als voorbeeld haalde een respondent aan dat wanneer er meer capaciteit wordt ingezet om een streefwaarde op het aantal opgerolde wietplantages te behalen, dit voornamelijk betrekking heeft op de inzet. Dit sluit aan bij de VNG, die stelt dat het per definitie lastig is om causaliteit tussen aanpak/maatregelen enerzijds en veiligheidseffecten anderzijds aan te tonen. Andere redenen die werden genoemd zijn de beperkte beschikbaarheid van bepaalde data en het werken aan fenomenen die onvoldoende tastbaar zijn om in cijfers uit te drukken, of zo breed zijn dat ze door veel verschillende factoren worden beïnvloed (zoals het streven naar een veilige leefomgeving voor alle inwoners). Daarnaast werd benoemd dat de gemeente in haar doelstellingen afhankelijk is van partners zoals capaciteit bij de politie. Dit maakt dat de outcome-doelstelling niet SMART zijn geformuleerd.

2.3 Beleidsindicatoren en monitoring

De VNG adviseert de beleidsindicatoren in de programmaverantwoording te integreren in het IVP, aangevuld met tastbare prestatie-indicatoren in het uitvoeringsplan.

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Er zijn beleidsindicatoren opgesteld.	De indicatoren zijn duidelijk en specifiek geformuleerd. De indicatoren zijn betrouwbaar, relevant en begrijpelijk.	Voor elk van de drie prioriteiten is in ieder geval één indicator. Deze zijn duidelijk en beknopt geformuleerd.

		De indicatoren die er zijn, zijn betrouwbaar, relevant en begrijpelijk.
Uitvoering wordt gemonitord.	Er is periodieke monitoring van prestaties en effecten.	Er is periodieke monitoring van prestaties en effecten doordat de RGA's elk kwartaal worden bijgewerkt en deze halfjaarlijks worden besproken met de directie.

Zoals hierboven genoemd heeft de gemeente Hollands Kroon geen uitvoeringsplan met tastbare prestatie-indicatoren. Wel heeft de gemeente Hollands Kroon de opgaven en doelen uit de Kadernota vertaald naar een dashboard Resultaat Gerichte Afspraken (RGA's) op team- en individueel niveau, waar ook een aantal indicatoren aan verbonden zijn. De RGA's zijn geformuleerd als doelstelling, welke deels zijn gekoppeld aan één van de vijf focusthema's. Andere RGA's hebben betrekking op organisatorische aspecten, zoals klanttevredenheid en de kwaliteit van interne processen, of projecten. In de halfjaarlijkse bestuursrapportages worden prestatie-indicatoren weergegeven. Input hiervoor is het dashboard RGA. Het gaat om de volgende prestatie-indicatoren:

Ondermijning

- Aantal meldingen ondermijning gerelateerd.
- Aantal integrale controles.
- Aantal projecten vergroten bewustwording ondermijning.
- Aantal bestuurlijke optredens ondermijning gerelateerd.
- Aantal meldingen ondermijning gerelateerd.

Jeugd

- Aantal geregistreerde meldingen jeugdoverlast.
- Aantal projecten tegengaan criminaliteit onder jeugd.
- Aantal projecten tegengaan overlast jeugd.
- % jongeren tussen de 12-23 met jeugdreclassering.
- Aantal kernen waar een sluitende aanpak is tussen jongerenwerk, Inclusio Hollands Kroon, politie en gemeente.

Zorg & Veiligheid

- Aantal geregistreerde meldingen overlast verwarde personen.
- Aantal geregistreerde meldingen woonoverlast.

- 🕒 % geslaagde buurtbemiddelingstrajecten.
- 🕒 Aantal geregistreerde meldingen van huiselijk geweld.
- 🕒 Aantal repressieve optredens tegen ernstige en herhaaldelijke overlast.

Deze prestatie-indicatoren komen halfjaarlijks terug in de bestuurlijke rapportages die met de raad worden gedeeld. De prestatie-indicatoren staan niet opgenomen in de Kadernota Veiligheid en de samenhang met de prioriteiten wordt niet onderbouwd. Hoewel het ontbreekt aan een onderbouwing over de samenhang met de prioriteiten kunnen ze als logisch beschouwd worden.

2.4 Conclusie hoofdstuk 2 – kwaliteit beleid

De gemeente Hollands Kroon volgt in beperkte mate de stappen die de VNG in haar Kernbeleid Veiligheid adviseert. Er is geen veiligheidsanalyse opgesteld zoals beschreven in het VNG-model. Wel is globaal gekeken welke veiligheidsproblematiek zich voordoet in de gemeente en ook is er aansluiting gezocht bij het regionale veiligheidsbeleid. Als we naar de Kadernota Veiligheid kijken dan zien we dat een deel van de, vanuit de VNG, geadviseerde onderdelen zijn opgenomen. Het betreft de uitgangspunten, prioriteiten en overige strategische thema's. Het ontbreekt echter aan een concrete toelichting op de uitgangssituatie, overkoepelende strategische doelstelling, een toelichting op de coördinatie van het beleid of de beleidscyclus en de begroting. Vanuit de ambtelijke organisatie is op een aantal onderdelen van het VNG-model afgeweken omdat de gemeente als visie heeft dat het beleidskader kort en bondig moet zijn en de beschikbare tijd beperkt is. In het verlengde van dit laatste argument moet erop gewezen worden dat het team Openbare Orde en Veiligheid ten tijde van het opstellen van de kadernota nog in opbouw was en destijds bestond uit slechts 1 fte.

Zoals de VNG adviseert, zijn er in de Kadernota Veiligheid drie prioriteiten vastgesteld, te weten 'Ondermijning', 'Jeugd' en 'Zorg en Veiligheid'. Wat opvalt, is dat aan elke prioriteit één beleidsdoelstelling is gekoppeld die vrij breed en in algemene termen geformuleerd is. De doelstellingen zijn daarom noch SMART noch meetbaar opgesteld. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat de meetbare doelen feitelijk zijn verlegd naar Resultaat Gerichte Afspraken (RGA's) en dat daarmee in die zin alsnog wordt voldaan aan de VNG-richtlijn (in plaats van in de Kadernota in een afgeleid document/ monitoringssysteem). Verder is er door de gemeente geen jaarlijks uitvoeringsplan opgesteld waarin acties en maatregelen concreet en meetbaar worden beschreven. Redenen die hiervoor werden genoemd, zijn de onderlinge diversiteit tussen de kernen binnen de gemeente, de beperkte beschikbaarheid van data, de afhankelijkheid van partners in het behalen van doelstellingen, en de uitdaging die ligt in het vertalen van effectiviteit van de inzet naar cijfers. Hoewel meetbare doelen in de Kadernota Veiligheid ontbreken, bevat deze nota per prioriteit wel een vijftal maatregelen/acties waar de gemeente op inzet. Een groot deel van deze maatregelen is, om bovengenoemde redenen, organisatorisch van aard. De doelstellingen uit de Kadernota Veiligheid zijn wel vertaald naar Resultaat

Gerichte Afspraken (RGA's) waar per prioriteit verschillende prestatie-indicatoren aan gekoppeld zijn. Er vindt halfjaarlijks monitoring plaats op de RGA's.

3 Kwaliteit uitvoering

In dit hoofdstuk gaan we in op de uitvoering van de Kadernota Veiligheid. Dit doen we door op hoofdlijnen na te gaan hoe door de gemeente uitvoering is gegeven aan de drie in de Kadernota benoemde prioriteiten in de periode 2020-2022. Dit doen we aan de hand van de documentanalyse en interviews met betrokkenen.

Dit hoofdstuk richt zich op de volgende onderzoeksvragen:

- ⦿ Hoe is het beleid intern en extern georganiseerd?
- ⦿ Op welke wijze wordt sturing gegeven aan dit beleidsveld?
- ⦿ Voldoet de inzet op de verschillende onderdelen in vergelijking tot de planning en beleid?
- ⦿ Hoe beoordelen samenwerkingspartners de prioriteiten en de inzet van de gemeente?

3.1 In- en externe organisatie

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
In- en extern zijn uitvoeringstaken helder verdeeld.	⦿ De verantwoordelijkheden en taken zijn in- en extern eenduidig belegd.⦿ Het beleid maakt duidelijk op welke wijze samenhang en samenwerking met (in- en externe) partners vorm krijgt.⦿ De doelen en prioriteiten zijn afgestemd met andere in- en externe partijen.	⦿ De verantwoordelijkheden en taken binnen de primaire processen zijn in- en extern eenduidig belegd.⦿ Het beleid maakt niet expliciet duidelijk op welke wijze samenhang en samenwerking met (in- en externe) partners vorm krijgt.⦿ De doelen en prioriteiten zijn niet direct afgestemd met andere in- en externe partijen.

Intern

Het team OOV bestaat sinds eind 2020 uit drie medewerkers en is ondergebracht onder het cluster Veiligheid & Handhaving en het bredere programma Leefbaarheid, waartoe ook Infrastructuur, Milieu, Omgevingskwaliteit en Veiligheid behoren. Naast het team OOV bestaat het cluster Veiligheid uit juristen, handhavers en na de periode 2020-2022 ook uit toezichthouders en vergunningverleners. De gemeente Hollands Kroon is een platte en zelfsturende organisatie. Dit houdt in dat er geen managers zijn, teams zichzelf aansturen en ook zelf de regie hebben over bijvoorbeeld HR en financiën. Het team OOV heeft elke zes weken contact met de programmaregisseur, welke zijn gekoppeld aan één van de vier programma's, en staat daarnaast in direct contact met de directeur Leefbaarheid en Vitaliteit en de burgemeester.

In de interviews werd aangegeven dat medewerkers elkaar intern goed weet te vinden en er snel kan worden geschakeld. Binnen het team OOV is er conform afspraak een duidelijke onderlinge verdeling van de

portefeuilles aan de hand van de vijf aandachtsgebieden. Op de drie prioriteiten bestaat wat overlap in taken en verantwoordelijkheden tussen de medewerkers onderling, bijvoorbeeld op de prioriteiten jeugd en zorg & veiligheid, en waar het gaat om jeugd en drugs (ondermijning). In de dagelijkse praktijk onderhouden de ambtenaren regelmatig contact en de kerntaken zijn goed verdeeld. De interne verantwoordelijkheden rondom projecten willen door de zelfsturende organisatie soms nog wel eens verwateren. De dagelijkse werkzaamheden zijn overwegend reactief en worden bepaald door de signalen en casuïstiek die zich voordoen in de dagelijkse praktijk. De meer lange termijn gerichte inzet is voornamelijk in de vorm van voorlichting en bewustwording, zoals een voorlichting over criminaliteit op de middelbare school, en een bewustwordingscampagne gericht op het verhogen van de meldingsbereidheid.

Extern

Respondenten van de samenwerkingspartners zijn over het algemeen positief over de samenwerking. Alle respondenten geven aan dat dit met name komt door de korte lijnen tussen de gemeente en haar partners. Bij problemen wordt er snel geschakeld en men weet elkaar goed te vinden. Onderling zijn partners goed op de hoogte van elkaars (on)mogelijkheden en is er sprake en wederzijds begrip. De processen en de netwerken, en daarmee de onderlinge taakverdeling in de dagelijkse praktijk zijn over het algemeen goed in kaart gebracht. Met name op het gebied van jeugd werd aangegeven dat er goed zicht is op de problematiek.

De overlap tussen verschillende teams binnen de gemeente zorgt soms voor onduidelijkheid onder partners die wat verder afstaan van OOV over wie precies het aanspreekpunt. Een ander veelgenoemd knelpunt voor de samenwerking op alle drie de prioriteiten is gegevensdeling in verband met de privacy-wetgeving. Ook het capaciteitsgebrek bij de uitvoerende partners maakt het een uitdaging om oplossingen te vinden voor sommige casussen. Verder benoemden bijna alle respondenten dat het Zorg- en Veiligheidshuis in het verleden duidelijker een regierol pakte, maar dat deze rol en de bijkomende besliskracht om verantwoordelijken aan te wijzen en processen in gang te houden in de afgelopen jaren zijn afgenomen. Vanuit het Zorg en Veiligheidshuis wordt hierop aangegeven dat ze een meer organiserende faciliterende rol hebben en dat de regierol in de uitvoering vaak juist bij andere partijen ligt.

Onderlinge afstemming en beleid

Beleid

Een deel van de partners wordt in algemene zin benoemd in de Kadernota Veiligheid in het kader van samenwerking, hierbij wordt niet expliciet ingegaan op de invulling van de samenwerking (bijvoorbeeld de onderlinge taken en verantwoordelijkheden). Daarbij moet worden opgemerkt dat de genoemde partners niet tot nauwelijks inhoudelijk betrokken waren bij het opstellen van de Kadernota Veiligheid. Er was geen sprake van coproductie. Wel is er ten tijde van de totstandkoming van de kadernota een rondvraag gedaan onder een deel van de samenwerkingspartners. Eén van de partners heeft een adviesrol gehad rondom welke procesmatige maatregelen nodig zijn om tot een werkend systeem te komen. Deze input is vervolgens meegenomen in de Kadernota. De partners gaven daarnaast aan weinig terugkoppeling te ontvangen over de

vaststelling van en voortgang op het beleid. Een deel van de partners gaf aan het beleid graag te willen maken in co-creatie en daar ook een uitvoeringsplan of plan van aanpak aan te verbinden, inclusief een duidelijke onderlinge taakverdeling binnen deze planmatige aanpakken.

Uitvoering

Waar het gaat om de uitvoering in de dagelijkse praktijk, zoals het reageren op meldingen en signalen en het gezamenlijk optrekken rondom casuïstiek, vindt er regelmatig overleg plaats en verloopt de afstemming via laagdrempelig contact. Hierdoor kunnen snel acties in gang worden gezet. De samenwerkingspartners zijn positief gestemd over de actiegerichte houding van de gemeente Hollands Kroon en de manier waarop de inwoners centraal worden gezet. Wel geven respondenten aan dat er op het gebied van strategische samenwerking nog verbeterpunten zijn, onder andere door het beleid te maken in coproductie (zie eerder). Door meer op beleidsmatig niveau te kijken wat de gedeelde belangen en doelstellingen zijn kunnen er onderling afspraken worden gemaakt over welke rol, taken en verantwoordelijkheden iedereen hierin heeft. Daarnaast adviseren de samenwerkingspartners om meer aandacht te hebben voor preventief en proactief handelen door middel van meer data gestuurd werken en het volgen van trends en ontwikkelingen. De gemeente pleegt nu voornamelijk reactieve inzet. Als voorbeeld werd genoemd dat voorlichting op het gebied van alcohol, drugs en gokken onder jongeren nog beperkt is. Daarbij is het op het gebied van jeugd ook belangrijk om buiten de eigen grenzen van de gemeente te kijken, omdat jeugdigen zich gemakkelijk verspreiden naar andere kernen of gemeenten.

3.2 Sturing

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Uitvoering en beleid worden indien nodig bijgestuurd.	Het beleid en de uitvoering worden gemonitord. Op basis van de monitoring vindt bijstelling van uitvoering en/of beleid plaats.	Het beleid en uitvoering worden gemonitord door middel van de RGA's. Bijstelling van uitvoering vindt plaats op basis ontwikkelingen in de dagelijkse praktijk.

Sturing vindt plaats door middel van dagelijkse interne afstemming over wat men tegenkomt in de praktijk. Op dit vlak zijn vooral de wekelijkse gesprekken tussen OOV en de burgemeester bepalend. Hierin wordt de voortgang van casussen, uitvoering en samenwerkingsverbanden besproken en wordt er afgewogen wat hierin moet gebeuren. Ook brengt de burgemeester zelf wel eens nieuwe onderwerpen en signalen in. Zoals hierboven aangegeven vindt monitoring plaats door middel van de RGA's. Bijstelling van uitvoering en/of beleid vindt niet plaats op basis van cijfers maar meer op basis van signalen en ontwikkelingen in de praktijk (of wijzigingen in wet- en regelgeving). Een voorbeeld hiervan zijn de aanpassingen aan het Damocles-beleid (woning sluiten), in verband met de krapte op de woningmarkt werd dit niet langer passend geacht. Een ander voorbeeld waar bijsturing heeft plaatsgevonden betreft de groepsaanpakken op het gebied van jeugd. Op dit

vlak is de gemeente tot de realisatie gekomen dat groepen vaak fluïde zijn en dat het belangrijk is om ook oog te houden voor het individu.

3.3 Inzet in relatie tot planning en beleid

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
De gestelde inzetdoelen worden behaald conform planning en beleid.	🕒 De input wordt gemonitord. 🕒 Beoogde input doelen worden behaald.	🕒 Er vindt monitoring op input plaats. 🕒 Een aantal beoogde input doelen worden behaald en een aantal doelen worden niet behaald of is het onduidelijk of ze behaald worden.

Aan de doelstellingen zijn in de halfjaarlijkse bestuurlijke rapportages prestatie-indicatoren en streefwaarden verbonden. Deze prestatie-indicatoren zijn niet in de Kadernota Veiligheid opgenomen.

In de halfjaarlijkse bestuursrapportages wordt per prestatie-indicator gepresenteerd wat de streefwaarde is voor het betreffende jaar en wat de status (van (verwacht) behaald tot niet behaald) en stand van zaken op dat moment zijn. Dit kan worden aangevuld met een korte tekstuele toelichting over wat er is gedaan.

In 2021 zijn 5 van de 15 streefwaarden op de drie prioriteiten behaald, voor 8 van de streefwaarden was onduidelijk of ze zijn behaald, 2 van de streefwaarden zijn niet behaald. In 2022 waren er 14 streefwaarden gekoppeld aan de 3 prioriteiten. Daarvan zijn er 7 behaald, is er van 6 onduidelijk of ze zijn behaald, en is er één niet behaald.

Voor de doelstellingen die aan de prioriteiten gekoppeld zijn is geen planning verbonden.

3.4 Oordeel samenwerkingspartners prioriteiten en inzet

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Partners zijn betrokken bij het opstellen van beleid.	🕒 Partners zijn aanwezig bij beleidsoverleggen.	🕒 Er hebben geen beleidsoverleggen met partners plaatsgevonden.
Partners worden betrokken bij het bepalen van de inzet van de gemeente.	🕒 Input van partners wordt meegenomen.	🕒 Indirect hebben de partners meebepaald. De partners hadden geen actieve rol binnen het proces.

Bij het opstellen van de Kadernota Veiligheid is rondvraag gedaan onder een deel van de partners. Wat hieruit is opgehaald is indirect meegenomen in het opstellen van het beleid. De partners zijn niet direct betrokken geweest bij het opstellen van het document, bijvoorbeeld door hen deel te laten nemen aan werkgroepen, mee te schrijven of mee te lezen. Bij het opstellen van het beleid en het selecteren van de aandachtsgebieden waren voornamelijk de regionale prioriteiten van invloed. Eén van de partners heeft door kennis en ervaring te delen wel bijgedragen aan de organisatorische bouwstenen van de uitvoering. Volgens deze partner lag op dat moment de prioriteit bij het systematische en procesmatige aspect en minder bij de inhoud van het beleid.

Meerdere partners gaven aan dat het gewenst is als zij actiever worden betrokken bij het opstellen van het integrale beleid.

3.5 Conclusie hoofdstuk 3 – kwaliteit uitvoer

Intern binnen de gemeente zijn de verantwoordelijkheden en taken duidelijk belegd. Waar overlap bestaat, vindt nauwe en regelmatige afstemming plaats tussen de medewerkers van het team onderling. De afstemming met partners, waar het gaat om de uitvoering in de dagelijkse praktijk, werd ook als positief beoordeeld. Daarnaast zijn de samenwerkingspartners positief over de actiegerichte opstelling van de gemeente Hollands Kroon in de uitvoering. Wel gaven verschillende respondenten aan het wenselijk te vinden om partners actiever te betrekken bij het opstellen van het beleid en dat er op het gebied van strategische samenwerking nog verbeterpunten zijn. Het beleid maakt momenteel bijvoorbeeld niet expliciet duidelijk op welke wijze de samenhang en samenwerking met partners wordt ingevuld (de onderlinge taken en verantwoordelijkheden).

Sturing op het beleid vindt niet plaats op basis van cijfers maar op basis van regelmatige afstemming rondom signalen en ontwikkelingen in de praktijk.

Waar het gaat om de uitvoering, wat met name betrekking heeft op het reageren op signalen en de afstemming rondom casuïstiek, wordt de gemeente positief beoordeeld door haar samenwerkingspartners. Met name de korte lijnen, het wederzijds begrip, en de actiegerichte houding om snel tot vervolgstappen te komen, worden hierbij benoemd. Op het vlak van strategische samenwerking, zoals het afstemmen over beleid, de invulling van de samenwerking en de sturing op het beleidsveld, zijn nog verbeterpunten.

4 Doelmatigheid en doeltreffendheid

Het antwoord op de vraag over doeltreffendheid en doelmatigheid in het veiligheidsdomein is vaak niet uitputtend te geven: door de complexiteit van het domein is het namelijk niet mogelijk een volwaardige en betrouwbare effectmeting en doelmatigheidstoets uit te voeren. Wat wel kan is de doelmatigheid op hoofdlijnen te beoordelen aan de hand van een benchmark waarbij gekeken wordt hoe Hollands Kroon presteert ten opzichte van andere, vergelijkbare, gemeenten. Voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de maatregelen die Hollands Kroon neemt kan worden getoetst aan de kennis die er is over effectiviteit van maatregelen. Met deze toets beginnen we het hoofdstuk.

4.1 Toets effectiviteit maatregelen

We kijken op hoofdlijnen naar wat er bekend is over de maatregelen die de gemeente Hollands Kroon inzet in de strijd tegen criminaliteit en overlast. Dit doen we door deze maatregelen te toetsen aan de literatuur. Daarnaast beoordelen we de samenhang van het totaalpakket aan maatregelen wat is ingezet in Hollands Kroon en in hoeverre de gemeente gebruik maakt van nieuwe inzichten op het gebied van veiligheid.

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
De meest effectieve instrumenten worden ingezet.	De ingezette instrumenten doorstaan de toets op bewezen effectiviteit.	Een groot deel van de maatregelen is organisatorisch van aard en/of onvoldoende concreet geformuleerd en daarom niet te beoordelen. Eén maatregel kunnen we beoordelen als effectief.

4.1.1 Beoordeling maatregelen Hollands Kroon

Omdat er veel wetenschappelijke studies zijn gepubliceerd over de effectiviteit van maatregelen, maken wij gebruik van drie gezaghebbende Nederlandse synthesestudies. In bijlage 1 worden de resultaten van de studies uitgebreid besproken. We geven daar een overzicht van de maatregelen die volgens de 'what works' literatuur effectief of veelbelovend zijn in de strijd tegen criminaliteit en overlast. Tevens bespreken we de maatregelen waarvan bewezen is dat ze juist níet effectief zijn. Aan het einde van deze bijlage vatten we de belangrijkste inzichten samen in een overzicht.

We toetsen de maatregelen die door Hollands Kroon zijn ingezet aan deze 'what works' literatuur. Een uitvoeringsplan met concrete maatregelen die in Hollands Kroon worden ingezet ontbreekt. Op basis van de Kadernota Veiligheid is een lijst opgesteld van de maatregelen die we tijdens de interviews vervolgens verder bespreken.

Wat doet Hollands Kroon?

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen met de maatregelen die per prioriteit staan genoemd in de Kadernota Veiligheid. Voor elke prioriteit is een zelfde aantal maatregelen opgenomen. In totaal gaat het om 15 maatregelen. Het merendeel van deze maatregelen is gericht op het versterken van de samenwerking en op de interne organisatie van de gemeente Hollands Kroon. Wat verder opvalt, is dat maar weinig van de maatregelen zo concreet zijn dat ze kunnen worden gekoppeld aan een interventietheorie. Dat maakt de beoordeling van de wetenschappelijke plausibiliteit moeilijk. Als er bij de maatregel immers niet expliciet wordt beschreven hoe inspanningen (input) tot resultaten (output) moeten leiden die het probleem kunnen oplossen (outcome), is een wetenschappelijke toetsing niet mogelijk.

Waar mogelijk geven we in bijlage 2 per maatregel aan wat de lessen uit de literatuur zijn en beoordelen we of er wetenschappelijke onderbouwing is voor de effectiviteit van de maatregel. Bij het deel van de maatregelen waar de interventietheorie niet kan worden bepaald beoordelen we de effectiviteit als 'onduidelijk'. Andere maatregelen hebben geen werkzame mechanismen en zijn organisatorisch, bijvoorbeeld de 'infrastructuur voor signaleren en melden verder verbeteren'. Deze maatregelen beoordelen we als 'organisatie'.

Wanneer voor de 15 maatregelen gekeken wordt naar de achterliggende interventietheorie en nagaan wat de literatuur zegt over de effectiviteit daarvan dan komen we tot de volgende conclusies:

	Ondermijning	Jeugd	Zorg & Veiligheid	Totaal
Effectief		1		1
Deels effectief			1	1
Niet effectief				0
Onbekend				0
Onduidelijk	3	2	2	7
Organisatie	2	2	2	6

Vanuit de gesprekken met de ambtelijke organisatie komt naar voren dat de periode 2020-2022 voornamelijk in het teken stond van het in kaart brengen van de problematiek en wat er nodig is aan interventies, processen en maatregelen. Veel van de inzet in deze periode was dan ook gericht op het versterken van de informatiepositie van de gemeente door het ophalen van data en signalen en het opzetten van samenwerkingsverbanden. Ook richtte de inzet zich op het inrichten van overlegstructuren om informatie te delen, op signalen te reageren en casuïstiek onder te brengen bij partners. Op het gebied van ondermijning is er bijvoorbeeld het vier wekelijkse ondermijningsoverleg ingericht, voor de prioriteit jeugd is de Lokale Tafel (zie hieronder) opgezet, en voor de prioriteit Zorg & Veiligheid zijn er vroeg signalering overleggen voor woonoverlast en onbegrepen gedrag.

Eén concreet geformuleerde maatregel hebben we kunnen beoordelen als effectief. Hieronder bespreken we hoe Hollands Kroon deze maatregel inzet en beschrijven we de onderbouwing uit de literatuur.

De Lokale Tafel

Voor de Lokale Tafel is het bewezen effectieve 7-stappenmodel ter inspiratie gebruikt. Het 7-stappenmodel biedt een overzichtelijk kader voor een integrale en effectieve aanpak van jeugdgroepen.^[1] De 7 stappen bieden handvatten om signalen te delen, informatie te verzamelen en een groep in beeld te brengen, om gezamenlijk met partners over te gaan op een aanpak van jeugdgroepen en netwerken, en deze aanpak te monitoren en te evalueren. Net als bij het 7-stappenmodel is het startpunt van de Lokale Tafel het delen van signalen, incidenten of groepen. Er wordt informatie gedeeld, netwerken in kaart gebracht en gezamenlijk afgewogen of er (preventieve) interventies nodig zijn. De insteek van de Lokale Tafel is vraag gestuurd en heeft als doel om structuur aan te brengen in de bestaande maatregelen en casuïstiek onder te brengen bij de juiste partners (regie). Anders dan in het 7-stappenmodel is er dus geen sprake van een vaste procesregisseur. De Lokale Tafel is ontstaan vanuit de behoefte om met een klein aantal partijen heel lokaal aan de slag te gaan en is gericht op het volgen van het stappenmodel voor een individuele of groepsaanpak, bijvoorbeeld in een bepaalde wijk.

Volledigheid pakket

Een belangrijke voorwaarde voor een effectief veiligheidsbeleid is een volledig pakket aan maatregelen. Naast dat het van belang is om effectief bewezen maatregelen op te nemen in het pakket, is het ook belangrijk dat er een logische samenhang zit in het pakket van maatregelen. Om de volledigheid van de maatregelen te beoordelen, kan worden gekeken naar de verhouding tussen het aantal maatregelen dat zich richt op daders, op slachtoffers en op de omgeving. In een effectief beleid zijn maatregelen meegenomen gericht op alle drie de aspecten. Op basis van de analyse constateren we dat de maatregelen, waar een beoordeling mogelijk was, enkel betrekking hebben op het aanpakken van daders en niet op slachtoffers en omgevingsfactoren.

4.1.2 Gebruik nieuwste inzichten

In deze paragraaf beantwoorden we de onderzoeksvraag: Maakt Hollands Kroon gebruik van de nieuwste inzichten op dit beleidsterrein? In de interviews kwam naar voren dat er met name gekeken wordt naar nieuwe inzichten in de regio. Er wordt geen gebruik gemaakt van inzichten die volgen uit onderzoek en literatuur. Hierbij werd ook benoemd dat veel van deze inzichten betrekking hebben op grootstedelijke problematiek en dat deze moeilijk te vertalen zijn naar een plattelandsgemeente als Hollands Kroon. Zoals aangegeven wordt met name gebruik gemaakt van inzichten uit de regio over wat bekend staat als succesvol. Het gaat dan bijvoorbeeld om projecten binnen het samenwerkingsverband Noord-Holland Samen Veilig of door naar innovatieve aanpakken te kijken in vergelijkbare gemeenten – een voorbeeld hiervan is het Ariadne project in de provincie Gelderland.

^[1] Wegwijzer Jeugd en Veiligheid. (z.d.). Jeugdgroepen. Geraadpleegd van [Het 7-stappenmodel, werkproces aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag \(hubsusercontent-eu1.net\)](https://www.hubsusercontent-eu1.net)

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Hollands Kroon maakt gebruik van de nieuwste inzichten.	De ingezette instrumenten doorstaan de toets op bewezen effectiviteit.	De instrumenten lokale tafel/7-stappenmodel doorstaat de toets op bewezen effectiviteit. De overige maatregelen zijn niet te beoordelen of procesmatig van aard.

4.2 Benchmark: Prestaties in relatie tot andere gemeenten

Om de vraag over de doelmatigheid van het beleid te beantwoorden, hebben we een benchmark uitgevoerd tussen Hollands Kroon en zes andere vergelijkbare gemeenten. De keuze voor deze gemeenten is gebaseerd op inwoneraantal, geografie en vergelijkbare problematiek. In deze benchmark is gekeken naar de input (budget en fte's) en outcome, oftewel hoeveel 'veiligheid' het oplevert voor inwoners. Voor laatstgenoemde is gekeken naar de resultaten van de CBS Veiligheidsmonitor. Voor de input van de benchmark is gebruik gemaakt van de informatie die is aangeleverd vanuit het team OOV op het gebied van FTE's en de begroting. Dit hebben we als uitgangspunt gebruikt voor de informatie die we vervolgens hebben opgevraagd bij de referentie gemeenten³. Om gemeenten met elkaar te vergelijken zijn de budgetten en het aantal fte gedeeld door het aantal inwoners van de gemeente. De gegevens van de deelnemende gemeenten zijn anoniem verwerkt en zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Kanttekening

Bij het interpreteren van de gegevens van de benchmark is een kritische kanttekening op zijn plaats. Het vergelijken van veiligheidsbeleid tussen verschillende gemeenten is een lastige opgave, omdat elke gemeente haar veiligheidsafdeling anders heeft ingericht. Met name op taakniveau zijn er verschillen. Dat maakt het ook lastig om budgetten met elkaar te vergelijken. Daarom hebben de gemiddelde lasten van het taakveld Veiligheid van Findo als extra referentiepunt genomen. Ondanks deze kanttekeningen is geprobeerd de situatie zo goed mogelijk vergelijkbaar te maken, om op hoofdlijnen uitspraken te kunnen doen over de relatieve doelmatigheid van het veiligheidsbeleid in Hollands Kroon. De budgetten zijn exclusief de baten en de bijdrage aan de veiligheidsregio en exclusief personeelskosten.

Een andere kanttekening is dat het leggen van causale relaties tussen de hier genoemde input en outcome gegevens tamelijk lastig is. Het is lang niet altijd zo dat een toename in budget leidt tot – bijvoorbeeld – een groter veiligheidsgevoel in de gemeente. Wat wel waardevolle informatie levert is om deze gegevens voor meerdere gemeenten te presenteren zodat de relatieve inzet per gemeente blijkt.

³ Niet alle gemeenten waren in staat de gegevens compleet aan te leveren.

	Gemiddelde	A	B	C	D	E	F	Hollands Kroon
Inwoneraantal ⁴	48.977	56.334	51.597	45.812	48.022	45.464	46.833	48.778
Fte OOV	4,34	10	2,98	6	2,6	2	3,8	3
Fte OOV/10.000 inwoners	0,87	1,78	0,58	1,31	0,54	0,44	0,81	0,62
Fte boa domein 1	5,55	8	4,87	5	3	4	8	6
Fte boa domein 1/10.000 inwoners	1,13	1,42	0,94	1,09	0,62	0,88	1,71	1,23
Lasten taakveld veiligheid ⁵	€4.602	€6.051	€4.233	€4.867	€4.887	€4.268	€4.761	€4.148
Lasten taakveld veiligheid/inwoner	€91	€107	€82	€84	€102	€94	€102	€85
Budget OOV	€185.876	€ 250.000	€131.343	€167.337	€263.304	nb	€133.000	€170.274
Budget totaal/inwoner	€3,80	€4,44	€2,55	€3,65	€5,48	nb	€2,84	€3,49
Index criminaliteit ⁶	84	89	84	81	100	83	70	81
Index overlast ⁷	95	95	101	97	89	95	95	93
Index onveiligheidsgevoel ⁸	93	93	94	90	105	87	93	90
Aantal misdrijven ⁹	304,6	566,4	217,3	229,6	230,7	277,4	365,6	245,2
Diefstal/woninginbraken ¹⁰	8,4	9,8	7,6	3,9	9,0	8,1	9,4	11,3
Vernieling ¹¹	37,3	75,6	24,4	29,9	25,2	33,4	46,5	25,8
Aantal registraties overlast ¹²	209,3	420,4	178,5	187,9	225,7	134,8	196,2	121,6
Meldingen jeugdoverlast ¹³	44,6	77,2	51,9	46,9	37,5	29,0	44,0	25,4
Meldingen overlast verward persoon ¹⁴	66,5	118,9	48,1	61,1	96,2	40,7	64,7	35,7

Capaciteit (input)

Vanwege de organisatiestructuur van Hollands Kroon hebben we de capaciteit van Openbare Orde en Veiligheid als uitgangspunt genomen. Daarnaast hebben we gekeken naar de capaciteit boa's domein 1, de handhavers die zicht richten op overlast en kleine ergernissen binnen de openbare ruimte. Om de verschillende gemeenten met elkaar te kunnen vergelijken hebben we het aantal fte per 10.000 inwoners berekend. De gemeente Hollands Kroon ligt met 0,67 Fte Openbare Orde en Veiligheid per 10.000 inwoners net onder het gemiddelde van 0,87 Fte. Er zijn drie gemeenten die onder het aantal Fte van Hollands Kroon liggen. Daarentegen ligt het Fte van 1,23 Boa's domein 1 per 10.000 inwoners net boven het gemiddelde van 1,13. Er zijn vier gemeenten die minder Fte Boa's domein 1 per 10.000 inwoners hebben.

⁴ CBS (2022) afgerond op duizenden.

⁵ CBS via Findo, hoofdtaakveld Veiligheid, gemiddelde budget over de periode 2020-2022. Cijfers afgerond op 0 decimalen en x 1000.

⁶ De criminaliteitsindex maakt gebruik van drie verschillende gegevensbronnen. Dit zijn de doodsoorzakenstatistiek, de Veiligheidsmonitor en geregistreerde misdrijven door de politie. Het jaar 2014 is gebruikt als referentiescore. De waarde van dat jaar is gesteld op 100. Hoe lager het cijfer in 2021, hoe sterker de verbetering is ten opzichte van 2014.

⁷ De overlastindex is een maat voor de ervaren overlast in de buurt. Deze index maakt gebruik van gegevens van de Veiligheidsmonitor. Ook hier is het jaar 2014 gebruikt als referentiescore. Hoe lager het cijfer in 2021, hoe sterker de verbetering is ten opzichte van 2014.

⁸ De index onveiligheidsgevoel is een maat voor de ervaren onveiligheid in de buurt. Deze index maakt gebruik van gegevens van de Veiligheidsmonitor. Ook hier is het jaar 2014 gebruikt als referentiescore. Hoe lager het cijfer in 2021, hoe sterker de verbetering is ten opzichte van 2014.

⁹ Politie cijfers geregistreerde misdrijven in 2022, per 10.000 inwoners.

¹⁰ Politie cijfers geregistreerde aantal diefstal/inbraak woning in 2022, per 10.000 inwoners.

¹¹ Politie cijfers geregistreerde aantal vernielingen in 2022, per 10.000 inwoners.

¹² Politie cijfers geregistreerde aantal meldingen overlast in 2022, per 10.000 inwoners.

¹³ Politie cijfers geregistreerde aantal meldingen jeugdoverlast in 2022, per 10.000 inwoners.

¹⁴ Politie cijfers geregistreerde aantal meldingen jeugdoverlast in 2022, per 10.000 inwoners.

Budget (input)

Met een gemiddeld jaarlijks budget van €170.274 voor de periode 2020-2021 voor veiligheid geeft de gemeente Hollands Kroon gemiddeld €3,49 per inwoner per jaar uit. Dat ligt net onder het gemiddelde. Er zijn 3 van de 4 andere gemeenten met een hoger gemiddeld budget per inwoner voor veiligheid en handhaving. Omdat de budgetten van de verschillende gemeenten moeilijk met elkaar te vergelijken zijn hebben we de gemiddelde kosten voor het hoofdtakveld Veiligheid van Findo voor de periode 2020-2021 genomen als extra referentiepunt. Hieruit komt naar voren dat de gemeente Hollands Kroon met €4.148.000,00 gemiddeld de laagste kosten heeft ten opzichte van de zes referentiegemeenten en met €85 per inwoner ook onder het gemiddelde ligt. Er zijn twee andere gemeenten die lagere lasten per inwoner hebben.

Veiligheidsindexen

In het overzicht staan voor de gemeente Hollands Kroon en de referentiegemeenten de veiligheidsindexen opgenomen. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat de veiligheidsindexen met name iets zeggen over de relatieve verandering die per gemeente heeft plaatsgevonden sinds het referentiejaar 2014. Als we naar de veiligheidsindexen kijken dan valt op dat voor de gemeente Hollands Kroon de criminaliteitsindex, de overlastindex en de index onveiligheidsgevoel onder het referentiejaar ligt. Dit is positief te noemen.

Politiecijfers (outcome)

We hebben op basis van politiedata gekeken naar het totaal aantal geregistreerde misdrijven en het totaal aantal meldingen overlast voor het jaar 2022. Daarnaast hebben we per categorie een uitsplitsing gemaakt naar een aantal subcategorieën: de geregistreerde aantallen diefstal en woninginbraken, vernieling, en de aantallen meldingen jeugdoverlast en overlast verwarde personen. Op zowel het totaal aantal geregistreerde misdrijven, als het totaal aantal meldingen overlast scoort Hollands Kroon onder het gemiddelde per 10.000 inwoners. Op het totaal aantal meldingen overlast scoort Hollands Kroon zelfs het laagste van alle referentiegemeenten. Hetzelfde geldt specifiek voor de geregistreerde meldingen jeugdoverlast en overlast verwarde personen (beiden onderdeel van de prioriteiten van Hollands Kroon). Diefstal en woninginbraken is de enige indicator waar Hollands Kroon boven het gemiddelde per 10.000 inwoners ligt en ook het hoogste scoort van alle referentiegemeenten.

Doelmatigheid

Als we de input/kosten en fte en outcome/veiligheid tegen elkaar afwegen, scoort het veiligheidsbeleid van Hollands Kroon ten opzichte van de referentiegemeenten rond het gemiddelde. Dat wil zeggen dat de gemeente ongeveer evenveel mensen en middelen inzet voor het veiligheidsbeleid als vergelijkbare gemeenten. Op basis van de politiecijfers (outcome) scoort de gemeente Hollands Kroon beter ten opzichte van de referentiegemeenten. Daarnaast zien we op de veiligheidsindexen een positieve ontwikkeling ten opzichte van het referentiejaar 2014.

4.3 Conclusie hoofdstuk 4 – doelmatigheid en doeltreffendheid

Bijna alle maatregelen uit de Kadernota Veiligheid zijn organisatorisch van aard en/of onvoldoende concreet geformuleerd om te worden beoordeeld op doelrealisatie. Ook maakt de gemeente in beperkte mate gebruik van nieuwe inzichten op het beleidsterrein Veiligheid. Zoals eerder benoemd, stond de periode rond het opstellen van het beleid ook voornamelijk in het teken van het in kaart brengen van de problematiek en het opzetten van processen en de samenwerking met ketenpartners. Hierdoor konden we slechts één concrete maatregel beoordelen op effectiviteit. Deze maatregel, de lokale tafel, beoordeelden we als effectief.

In vergelijking met andere gemeenten zien we dat de gemeente Hollands Kroon ongeveer evenveel mensen en middelen inzet op het veiligheidsdomein. Als we naar de 'veiligheid' (in termen van politiecijfers) kijken, valt op dat Hollands Kroon van de referentiegemeenten onder het gemiddelde aantal geregistreerde misdrijven ligt en het laagste aantal meldingen overlast heeft. Daarnaast zien we op de veiligheidsindexen een positieve ontwikkeling ten opzichte van het referentiejaar 2014. We zien op alle drie de indexen in 2021 een verbetering voor Hollands Kroon ten opzichte van 2014: minder criminaliteit, minder overlast en minder onveiligheidsgevoelens.

Omdat de maatregelen die Hollands Kroon inzet onvoldoende concreet zijn geformuleerd en veelal organisatorisch van aard zijn, is het niet mogelijk om conclusies te trekken over de doeltreffendheid van het beleid. Wel zien we dat de gemeente relatief goed presteert met dezelfde gemiddelde inzet aan middelen en mensen als vergelijkbare gemeenten.

5 Positie gemeenteraad

In dit hoofdstuk geven we een antwoord op de vraag: Op welke wijze wordt de raad in positie gebracht? Is de raadsinformatie tijdig en volledig?

Norm	Toets aspecten	Beoordeling
Beleid, uitvoering en effecten zijn onderdeel van bestuurlijke verantwoording richting raad.	Er zijn verantwoordingsrapportages richting raad.De rapportages bevatten tijdige, volledige, inzichtelijke en bruikbare informatie over uitvoering en effecten.De informatievoorziening gaat expliciet in op voortgang, inzet van middelen en te maken keuzes.	Die zijn er.De raad ontvangt twee keer per jaar bestuurlijke rapportages met cijfers op een aantal indicatoren.De informatievoorziening gaat niet in op de voortgang, inzet van middelen en te maken keuzes. Die kunnen wel aan bod komen tijdens de beeldvormende vergaderingen.

De raad wordt halfjaarlijks geïnformeerd door middel van bestuurlijke rapportages, deze volgen uit het updaten van het dashboard Resultaat Gerichte Afspraken. Daarnaast wordt de raad incidenteel geïnformeerd door middel van beeldvormende vergaderingen. Dit is bijvoorbeeld gedaan bij het vaststellen van de Kadernota. De raad wordt verder niet proactief geïnformeerd.

De betrokkenheid van de raad op het gebied van veiligheid is volgens de respondenten beperkt. Er is volgens hen weinig inhoudelijke belangstelling en betrokkenheid. Er is vanuit OOV bijvoorbeeld een keer geprobeerd om de raad door middel van sessies en een informatiemarkt te informeren over bepaalde onderwerpen, zoals ondermijning, en om op te halen wat er vanuit de raad belangrijk wordt gevonden. Deze poging was door de geringe opkomst echter niet succesvol. De wens vanuit de ambtelijke respondenten is om meer bewustwording te creëren onder de raad over wat OOV doet en de urgentie van bepaalde onderwerpen aan te stippen. Een aantal samenwerkingspartners merkte tijdens de gesprekken op dat het mogelijk een meerwaarde is als ze een meer ondersteunende rol spelen in de verantwoording richting de raad. Bijvoorbeeld door middel van presentaties of het gebruik maken van analyses of verantwoordingsrapportages die zij zelf opstellen (bijvoorbeeld kwalitatieve inzichten over bepaalde problematieken en/of gebruik maken van de rendementsanalyse).

Reactie raadsleden

Kaderstellende taak

De raadsleden weten niet meer volledig hoe zij in de totstandkoming tot de Kadernota Veiligheid 2020-2022 zijn meegenomen. Hetgeen volgens de gesproken raadsleden een goed teken is en ze naar verwachting voldoende waren meegenomen in het proces. Dit in tegenstelling tot de wijze waarop de raad ten tijde van dit

onderzoek is meegenomen in de totstandkoming van de nieuwe Kadernota Veiligheid. Er had geen gesprek met de raad gevoerd over de nieuwe richting en ook ontbreekt het aan een evaluatie van de voorgaande Kadernota.

De gesproken raadsleden zijn tevreden over de beknoptheid van de kadernota. Op dit moment is er geen behoefte aan uitvoeringsplannen, dit past volgens hen meer bij grote steden en minder bij een plattelandsgemeente. Ook contextueel gezien is er geen aanleiding toe: 'we hebben de veiligheidsproblematiek nog goed in de hand'.

Controlerende taak

Alle gesproken raadsleden geven aan voldoende, tijdige informatie te krijgen om hun controlerende taak uit te oefenen. Raadsleden geven aan dat zij twee keer per jaar bestuurlijke rapportages krijgen met cijfers over veiligheid. Het afgelopen jaar heeft er geen beeldvormende presentatie plaatsgevonden. Verder wordt de raad jaarlijks in de RRN door de veiligheidsregio geïnformeerd over de ontwikkelingen. Onder de gesproken raadsleden bestaat een meningsverschil over in hoeverre het wenselijk is om een kleine vertaalslag te laten maken vanuit de RNN naar de gemeente, het alternatief is om er zelf voor te zorgen dat men als raadslid goed aangehaakt is.

5.1 Conclusie hoofdstuk 5 – positie gemeenteraad

De raad wordt halfjaarlijks geïnformeerd door middel van bestuurlijke rapportages die volgen uit de RGA's. Daarnaast wordt de raad incidenteel geïnformeerd door middel van beeldvormende vergadering. De Kadernota Veiligheid en de begroting hebben geen directe samenhang en dit heeft onder andere als gevolg dat er financieel niet direct op de Kadernota gestuurd kan worden door de raad. De gesproken raadsleden gaven aan dat er voldoende en tijdige informatie is om de controlerende taak uit te voeren. Het ontbreken van een uitvoeringsplan en gebrek aan cijfermatige monitoring worden door de raad niet gezien als een belemmering.

Bij het opstellen van een nieuwe Kadernota Veiligheid leeft onder de raad de behoefte om mee worden te worden in de totstandkoming en evaluatie van de vorige Kadernota. Anderzijds gaven ambtelijke respondenten aan dat er is gepoogd om raadsleden mee te nemen en er behoefte is aan meer bewustwording en betrokkenheid onder de raad.

6 Conclusies & aanbevelingen

6.1 Conclusies

Het veiligheidsbeleid van de gemeente Hollands Kroon komt deels overeen met het format van de VNG. Wat ontbreekt, is een veiligheidsanalyse en onderbouwing voor de geprioriteerde veiligheidsthema's. Daarnaast is de uitwerking van de doelstellingen in de kadernota zelf weinig concreet en daardoor niet goed meetbaar. Een uitspraak over de effectiviteit van het beleid in algemene zin kan daarom op basis van de kadernota niet gedaan worden. In het beleidsstuk 'Resultaat Gerichte Afspraken' (RGA's) worden wel per beleidsprioriteit meetbare indicatoren opgesomd. Deels betreft dit output indicatoren, deels ook outcome indicatoren. Met de periodieke rapportages aan de gemeenteraad over de ontwikkelingen op deze indicatoren wordt inzicht gegeven over de resultaten op de beleidsprioriteiten. Omdat hierin echter geen streefwaarden (in termen van te behalen resultaat en beleidsperiode) zijn vastgesteld, kan ook op basis van deze rapportages niet worden bepaald in hoeverre sprake is van doelrealisatie. Wat wel kan is beoordelen of de resultaten die geboekt zijn logisch in lijn liggen met de beleidsprioriteiten.

Bij de conclusie dat in de kadernota, anders dan de VNG-norm stelt, geen concrete outcome doelen geformuleerd zijn, moeten twee verzachtende kanttekeningen worden geplaatst. In de eerste plaats moet gewezen worden op het feit dat ten tijde van het opstellen van de kadernota de afdeling OOV van de gemeente Hollands Kroon nog in opbouw was en de bemensing beperkt was tot 1 fte. Het procesmatige karakter van een deel van de doelen wordt door deze context bepaald. Daarnaast moet erop gewezen worden dat de gemeente Hollands Kroon bestaat uit meerdere dorpskernen. Iedere dorpskern heeft specifieke veiligheidsthema's die om een specifieke aanpak vragen. Beleidsprioriteiten die voor alle dorpskernen even relevant zijn, doen zich nauwelijks voor. Datzelfde geldt voor het te implementeren beleid. Wat in de ene dorpskern van toegevoegde waarde is, kan in de andere dorpskern betekenisloos zijn. Tegen deze achtergrond is het enigszins begrijpelijk dat binnen de gemeente bij de kadernota de visie wordt gehanteerd dat het stuk bondig moet zijn en veel ruimte moet laten voor maatwerk per dorpskern. Ook al betekent dat dat in algemene zin geen uitspraken gedaan kunnen worden over de effectiviteit van het beleid.

Wat betreft de dagelijkse praktijk wordt de beleidsuitvoering door de respondenten als positief beoordeeld. Intern zijn de verantwoordelijkheden en taken duidelijk belegd en de samenwerking wordt positief gewaardeerd door de partners. Aandachtspunt is het betrekken van partners bij het opstellen van het beleid.

Doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid is op hoofdlijnen bekeken. Zoals hiervoor vermeld, zijn bijna alle maatregelen uit de Kadernota Veiligheid organisatorisch van aard en/of onvoldoende concreet geformuleerd. Ook de beoordeling op basis van theoretische effectiviteit was slechts bij één maatregel mogelijk. Deze maatregel (de lokale tafel) beoordeelden we als effectief.

De belangrijkste uitkomst van een benchmark met zes andere vergelijkbare gemeenten is dat Hollands Kroon niet afwijkt van het gemiddelde qua capaciteit die ingezet wordt voor de afdeling veiligheid en het bestede budget. Hollands Kroon scoort qua 'veiligheid' (in termen van politiecijfers) relatief goed ten opzichte van de referentiegemeenten.

De gemeenteraad wordt in positie gebracht om haar kaderstellende en controlerende taak uit te kunnen voeren met betrekking tot het veiligheidsbeleid. Monitoring, evaluatie en bijsturing is beperkt mogelijk met de huidige formulering van het beleid en het gebrek aan samenhang met de begroting. Daarnaast is er beperkt zicht op de uitvoering doordat er een uitvoeringsprogramma ontbreekt, ook hierop is door de raad sturing beperkt mogelijk.

6.2 Aanbevelingen

Voor het volgende Veiligheidsbeleid doen wij de volgende aanbevelingen:

Meer concrete doelstellingen, maatregelen en monitoring van maatregelen

Vergroot het lerend vermogen van de organisatie door meer te doen aan monitoren en evalueren. De gemeente Hollands Kroon werkt actiegericht, levert per vraagstuk en per dorpskern maatwerk, hetgeen ook aansluit bij de organisatie en problematiek. De keerzijde van deze manier van werken is dat het risico ontstaat dat te weinig wordt stil gestaan bij het behalen van de beoogde doelen en het bijsturen van beleid.

We bevelen aan om meer systematisch vanuit een probleemanalyse te komen tot een selectie van maatregelen en dat bij de selectie goed wordt nagedacht waarom de betreffende maatregelen worden ingezet (beleidslogica). Ook verdient het aanbeveling om concrete en meetbare doelstelling te formuleren op output-niveau (prestaties). We stellen voor om vooral aandacht te geven aan doelstelling op output-niveau in plaats van outcome-niveau (maatschappelijk effect) omdat dit laatste zich lastig laat vangen in cijfers en regelmatig voer voor discussie is. Door qua doelstelling in te zetten op output-niveau maar op basis van het expliciteren van de beleidslogica een verband kan worden gelegd met de outcome resultaten kan naderhand op basis van de output alsnog aannemelijk worden gemaakt wat de effectiviteit van het beleid is, zie kader met een voorbeeld.

Voorbeeld outcome-doel versus output-doel

Het behalen van het outcome-doel '10% minder woninginbraken' ligt niet volledig in handen van de gemeente en haar partners. Als bijvoorbeeld mobiele bandieten Hollands Kroon uitkiezen als werkgebied dan kan het aantal woninginbraken juist stijgen. Wat wel zinvol is, is het output-doel '10% van de woningen hebben degelijk hang- en sluitwerk'. Dat is een doel waar de gemeente en haar partners invloed op hebben en degelijk hang- en sluitwerk is een bewezen effectief middel tegen woninginbraken. Als nu op basis van monitoring kan worden aangetoond dat 10% van de woningen voorzien wordt van degelijk hang- en sluitwerk, dan is het ook aannemelijk dat het beleid bijdraagt aan het achterliggende outcome-doel om minder woninginbraken te realiseren.

Beleid meer in co-creatie met partners

Door meer samen met de kernpartners van het veiligheidsbeleid te kijken wat de gedeelde belangen en doelstellingen zijn, kunnen er onderling afspraken worden gemaakt over welke rol, taken en verantwoordelijkheden iedereen hierin heeft. Dit kan vervolgens worden belegd in een uitvoeringsplan en/of plan van aanpak. Door partners beter te betrekken bij de totstandkoming van het beleid wordt draagvlak geborgd.

Koppeling Kadernota Veiligheid en begroting

Zorg voor een duidelijke koppeling door het koppelen van middelen aan prioriteiten en synchronisatie van de indicatoren. Door deze koppeling wordt het beleid beter inzichtelijk en wordt de controlerende functie van de raad versterkt.

Meer focus

Onderzoek of er binnen de prioriteiten meer focus gelegd kan worden. Dat kan bijvoorbeeld door aandachtsgebieden of actielijnen binnen een prioriteit aan te wijzen. Tussen de regels door wordt dit bijvoorbeeld al gedaan voor de prioriteit 'Zorg en Veiligheid' (huiselijk geweld, woonoverlast en verward gedrag), maar dit wordt onvoldoende concreet gemaakt. Wanneer deze thema's concreet als aandachtsgebieden worden aangewezen (met bijbehorende interventies) dan krijgt het beleid meer focus en kunnen partners beter gemobiliseerd worden.

Meer aandacht voor effectief bewezen interventies

Een van de conclusies is dat bijna alle maatregelen organisatorisch van aard zijn en/ of weinig concreet gemaakt zijn. We adviseren om naast organisatorische maatregelen bij de aanpak van concrete problemen ook gebruik te maken van interventies waarvan de effectiviteit bewezen is. De interventies dienen voort te vloeien uit een probleemanalyse zodat ze aansluiten op de problematiek in Hollands Kroon.

Bijlage 1 Drie synthesestudies effectiviteit maatregelen

Sociale veiligheid

In 2008 is een grootschalig onderzoek uitgevoerd door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) naar de onderbouwing van het sociale veiligheidsbeleid in opdracht van de ministers van BZK en Justitie, met steun van de minister van Financiën. Het onderzoek was een reactie op onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar het Veiligheidsprogramma van het kabinet Balkenende dat in 2002 van start was gegaan. In haar rapport uit 2006 stelde de Algemene Rekenkamer dat 'vrijwel niet valt na te gaan welke bijdrage het beleid van de rijksoverheid levert aan het oplossen van de maatschappelijke problemen waarvoor dat beleid wordt ingezet' en dat er 'geen sprake is van een gedegen onderbouwing van de samenhang tussen middelen, maatregelen en gewenste effecten'.

L. van Noije en K. Wittebrood (2008)
*Sociale veiligheid ontsleuteld;
Veronderstelde en werkelijke effecten*

De studie van het SCP was bedoeld om te achterhalen a) welke veronderstellingen ten grondslag liggen aan het sociale veiligheidsbeleid, b) hoe effectief de ingezette maatregelen zijn en c) hoe plausibel de veronderstellingen zijn die aan het beleid ten grondslag liggen. De onderzoekers onderscheiden drie 'aanpakken': rechtshandhaving, ondersteuning & hulpverlening en gelegenheidsbeperking. Hieronder worden per aanpak de conclusies gepresenteerd.

1. Rechtshandhaving

1a. Verhogen pakkans

Rechtshandhaving die leidt tot een hogere pakkans, leidt tot een daling van de criminaliteit omdat verdachten 'uit de roulatie' worden gehaald. Dit werkt vooral goed als de politie haar inzet concentreert op *hot spots*, *hot times* en verdachten met een hoog delinquentierisico. Een hogere pakkans heeft ook een generaal afschrikwekkende werking, maar niet als de politie achteraf tot arrestatie overgaat: alleen bij gericht en anticiperend optreden werkt het verhogen van de pakkans afschrikwekkend. Weinig plausibel is de gedachte dat een verhoogde pakkans een afschrikwekkende werking heeft op arrestanten zelf: de drempel om nieuwe delicten te plegen wordt juist lager door sociale uitsluiting of gedaald respect voor de politie. Ook arrestaties naar aanleiding van overlast en andere relatief lichte vergrijpen, volgens de *fixing broken windows*- of *zero tolerance*- benadering, kunnen via sociale uitsluiting of gedaald respect voor de politie, op de langere termijn onbedoeld leiden tot een ernstiger criminele carrière.

Kortom, de effectiviteit van de verhoogde pakkans lijkt zich te beperken tot generale preventie, met name wanneer de politie anticipeert op hogerisicosituaties.

1b. *Snellere doorlooptijd van zaken*

Er is geen positief effect aangetoond van sneller straffen op recidivevermindering.

1c. *Sanctionering en nazorg*

Vrijheidsbeneming is effectief voor de duur van de detentie: verdachten en veroordeelden zijn 'tijdelijk onschadelijk' gemaakt. Er zijn aanwijzingen dat de recidive na detentie stijgt, behalve als behandeling onderdeel uitmaakt van de detentie.

Korte straffen lijken zinloos: straffen kunnen beter lang zijn omdat dit de mogelijkheid biedt de delinquent een resocialisatieprogramma te laten doorlopen. Cognitief-gedragstherapeutische behandelingen en trainingen in sociale vaardigheden zijn het meest effectief. Het is plausibel dat gefaseerde re-integratie en nazorg door toezicht en begeleiding bijdragen aan het terugdringen van recidive.

De gedachte dat vrijheidsbeperkende straffen (in plaats van detentie) de sanctiecapaciteit vergroot, is op de korte termijn plausibel. Maar de kans op recidive is aanzienlijk als de straffen alleen de bewegingsvrijheid beperken, zonder dat resocialisatieprogramma's en begeleiding deel uitmaken van het traject.

Alternatieve straffen voor jongeren met opvoedingsondersteuning lijken veel effectiever dan de Amerikaanse *scared straight* programma's¹⁵: die kunnen juist recidive verhogend werken. Het is weinig plausibel dat op discipline gerichte heropvoeding gunstig is voor het terugdringen van recidive.

Ondersteuning en hulpverlening

Bij de onderzochte jeugdinterventies werden geen mechanismen beschreven die middelen aan doelen koppelden. Er werden alleen problemen (delinquent gedrag) verbonden met oorzaken (schooluitval, alcoholgebruik e.d.). De plausibiliteit van de aanpak kon daardoor niet worden beoordeeld.

Gelegenheidsbeperking

3a. *Formeel toezicht door politie*

Formeel toezicht door de politie kan door de duidelijke zichtbaarheid en het normbevestigende signaal een generaal preventief effect hebben en dus leiden tot een afname van criminaliteit en overlast. Die gedachte is plausibel, met name wanneer het toezicht op *hot spots* en *hot times* plaatsvindt. Er is ook ondersteuning voor de gedachte dat zichtbare aanwezigheid van de politie effectief is voor het terugdringen van de onveiligheidsbeleving.

¹⁵ Hierbij probeert men jongeren zo'n angst voor het gevangenisleven in te boezemen dat ze zich wel twee keer bedenken.

3b. *Cameratoezicht*¹⁶

De effectiviteit van toezicht via camera's is onduidelijk. Het is twijfelachtig of cameratoezicht criminaliteit en overlast voorkomt. De preventieve werking van camera's beperkt zich tot een aantal doelgroepen en ebt geleidelijk weg naar mate de camera's langer op een plek hangen. De gedachte dat door cameratoezicht de onveiligheidsbeleving kan worden verminderd, moet in elk geval worden afgewezen. De meeste winst met camera's valt te halen op het gebied van interventie (ingrijpen aan de hand van live waargenomen incidenten) en repressie (gebruik opgenomen beelden in het kader van opsporing en vervolging).

3c. *Technische beveiliging*

Dat technische beveiliging om doelwitten beter te beveiligen potentiële daders kan weerhouden van delicten, is plausibel.

3d. *Functioneel toezicht*

De inzet van functioneel toezicht, zoals huismeesters en conducteurs, lijkt veelbelovend voor het terugdringen van veelvoorkomende criminaliteit en onveiligheidsbeleving.

Leefbaarheid

In het onderzoek *Schoon, heel en werkzaam?* worden enkele heersende beleidsopvattingen over sociale interventies die de leefbaarheid zouden moeten verbeteren op de proef gesteld. Socioloog Lub presenteert in dit boek een informatief, maar ook ontluisterend beeld van de houdbaarheid van populaire beleidsassumpties op het terrein van buurtleefbaarheid.

Om het onderzoek uit te kunnen voeren, zag Lub zich genoodzaakt de vaak zeer specifieke en lokale interventies te herleiden tot enkele gemeenschappelijke interventievormen. De 'oogst van de interventies' is gerangschikt naar deze dieperliggende thema's en vijf daarvan zijn uiteindelijk nader bestudeerd in zijn boek.

De methode bestond uit a) een reconstructie van de interventietheorieën, b) het verzamelen van wetenschappelijk materiaal over de empirische en theoretische onderbouwing voor de interventies en c) een beoordeling van de interventies.

V. Lub (2013)
Schoon, heel en werkzaam? Een wetenschappelijke beoordeling van sociale interventies op het terrein van buurtleefbaarheid, Uitgeverij Boom Lemma.

¹⁶ Deze paragraaf is aangevuld met kennis die DSP-groep opdeed aan de hand van talloze evaluaties van gemeentelijke cameraprojecten die zij uitvoerde.

De beoordeling vond plaats door te bezien of er bewijs is voor de veronderstelde causale relatie(s) tussen interventie en effecten, of de effectgrootte voldoende is en of de theorie intern consistent is. Als de wetenschappelijke basis zwak is, moet het beleid worden herzien. Als de wetenschappelijke basis matig is, is er meer onderzoek nodig. Als de wetenschappelijke basis sterk is én de interventievorm veelbelovend, dan moet worden doorgegaan op de ingeslagen weg.

Hieronder worden de bevindingen over de vijf onderzochte interventietheorieën gepresenteerd.

1. **Bewonerscontacten: sociale factor wordt overschat**

Het idee dat frequentere en hechtere contacten tussen bewoners (sociale cohesie) leiden tot meer sociale controle en zodoende een gunstige invloed uitoefenen op de leefbaarheid kan 'de tucht der wetenschap feitelijk niet doorstaan'. De schakels in de theorie (sociale cohesie > sociale controle > leefbaarheid) hangen wel met elkaar samen, maar er bestaat geen enkel bewijs dat meer sociale cohesie, via de tussenstap van meer sociale controle, leidt tot een veiliger en leefbaardere omgeving. De causale richting van het verband zou evengoed tegengesteld kunnen zijn, en een groot deel van de wetenschappelijke kennis wijst daar ook op.

2. **Activering van bewoners: een wisselend beeld**

Er is beperkt wetenschappelijk bewijs voor de veronderstelling dat informatieoverdracht van bewoners naar instanties de leefbaarheidsaanpak van buurtinstanties doelgerichter maakt waardoor overlast, kleine criminaliteit en verloedering minder kans krijgen. Er is weinig onderzoek dat de veronderstelde werking van dit mechanisme expliciet heeft gemeten. De empirische gegevens die wel voor handen zijn, tonen wisselende resultaten. Het veiligheidsgevoel van bewoners lijkt door de interactie met instanties doorgaans toe te nemen, maar feitelijke verbeteringen (afname van criminaliteit, verloedering, etc.) worden slechts zelden geregistreerd. De netto bijdrage van bewonersinput aan de leefbaarheid van de wijk is dus gering.

Ook voor de aanname dat er een effectievere aanpak van leefbaarheidsproblemen mogelijk wordt wanneer burgers mogen bepalen welke wijkproblemen instanties aanpakken, bestaat weinig onderzoek. Het onderzoek dat in dit verband wel beschikbaar is, toont magere resultaten. Intuïtief komt deze aanpak plausibel over: bewoners weten toch immers het beste wat er speelt in de wijk? Tal van onderzoeken wijzen erop dat bewoners al naar gelang hun achtergrond ieder op hun eigen manier aankijken tegen veiligheidsthema's in de publieke ruimte. Dit impliceert dat als instanties zich eenzijdig verlaten op de input van 'burgerbesturen', zij een onevenredig deel van hun activiteiten besteden aan zaken die voor de meerderheid van de bewoners geen issue zijn. Meer onderzoek is echter dringend nodig.

De hoop dat informeel buurttoezicht via burgerwachten een gunstige invloed heeft op de leefbaarheid kan bogen op een relatief sterke wetenschappelijke basis. De strenge meta-evaluatie van Bennett (2006) geeft een positief beeld van de aanpak. Bovendien is de gemiddelde effectgrootte aanzienlijk.

Het argument dat overlast van Marokkaanse hangjongeren het best bestreden kan worden door Marokkaanse buurtvaders, kan op wetenschappelijke gronden moeilijk worden verdedigd. Er zijn geen onafhankelijke effectiviteitsstudies naar verricht. De theorie scoort in elk geval slecht op interne consistentie omdat deze is gebaseerd op het discutabele statische cultuurbegrip, omdat ze impliceren dat Marokkaanse probleemjongeren alleen kunnen worden aangesproken door leden van de 'eigen' cultuur. Het is niet evident dat Marokkaanse jongeren die thuis ontspoord raken wel naar de buurtvaders luisteren en niet naar hun eigen vaders.

3. Particuliere wijkbeveiliging: veel output, weinig outcome

Er is zeer beperkt onderzoek naar het effect van particuliere toezichthouders in woonwijken. De uitkomsten van evaluaties van straatcoaches in Nederlandse steden zijn niet onverdeeld positief. Het intensievere professioneel toezicht op hotspots vertaalt zich niet in een grotere objectieve of subjectieve veiligheid in probleemgebieden. Er is vooral sprake van *output* en niet van *outcome*. De trends in de gebieden waar straatcoaches actief waren, zijn overeenkomstig met trends in referentiegebieden. De theorie kan echter niet helemaal verworpen worden door het tekort aan onderzoek.

Straatcoaches zijn wel frequenter aanwezig op hotspots dan politie of stadstoezicht en daarmee compenseren zij een mogelijk capaciteitstekort van meer reguliere toezichthouders. Er is echter geen overtuigend causaal bewijs dat hun inzet leidt tot een afname van overlast, criminaliteit of illegale activiteiten.

Het argument dat straatcoaches door hun grotere sociale vaardigheden een alternatieve benadering vormen ten opzichte van reguliere toezichthouders kan op basis van de empirie moeilijk worden beoordeeld. Als de socialere aanpak van de straatcoaches (zoals zij die zelf verwoorden door te wijzen op de 'goede communicatie' met jongeren) daadwerkelijk effectiever zou zijn dan *treatment as usual* (toezicht van politie, boa's), dan had dit overtuigender uit de cijfers naar voren moeten komen.

4. Gedragscodeprojecten: ongeloofwaardige premissen

Er is onvoldoende bewijs dat gedragscodeprojecten de leefbaarheid in de wijk gunstig beïnvloeden. De theorie is implausibel en veel van het kwalitatieve onderzoek illustreert bovendien dat de projecten slechts een beperkt aantal bewoners weten te bereiken. De confrontatie van de theorie met sociologische en sociaalpsychologische inzichten laat zien dat de theorie niet 'heel consistent' is. De straat of de buurt vormt nauwelijks nog een gemeenschap waarin effectief groepsnormen kunnen worden afgedwongen.

5. Wijk sport en spel: pedagogisch vehikel, maar geen gedragsveranderaar

De aanname dat jongeren door sport prosocialer gedrag gaan vertonen en als gevolg daarvan het sociaal leefklimaat c.q. de leefbaarheid van probleembuurten verbeteren, is weinig overtuigend. Er zijn teveel studies die ideaalbeelden hieromtrent ontcrachten. Onderzoek dat wel samenhang rapporteert, kan onvoldoende de causale richting van het verband aantonen en de effectgrootte is gering. Bovendien kunnen sommige sporten

ook asociaal gedrag genereren. Wel bezit de interventietheorie een hoge interne consistentie. Het wetenschappelijk materiaal suggereert dat het niet zozeer de sport zelf is die tot prosocialer gedrag leidt, maar het sporten in combinatie met morele educatie en een activiteitenbegeleiding die gericht is op de pedagogische vorming van jongeren.

Wel sterk is de theorie dat sport een substituut is voor overlast: de causaliteit en de effectgrootte zijn hier goed. Dit wordt echter vooral veroorzaakt doordat jongeren hun tijd anders besteden en niet omdat zij hun gedrag aanpassen.

Het argument dat sport als sociaal bindmiddel kan dienen, wat op termijn de leefbaarheid gunstig beïnvloedt, moet worden weerlegd. Sport en spel zijn niet de vanzelfsprekende ontmoetingsplekken zoals beleidsmakers en politici ze graag zouden zien. De voorzieningen worden vrijwel uitsluitend gebruikt door jongeren die reeds bestaande vriendschapsbanden bestendigen: nieuwe contacten worden er nauwelijks gesmeed, laat staan tussen volwassenen. Diverse kwantitatieve studies rapporteren geen of zelfs negatieve effecten op de sociale cohesie en leefbaarheid.

Alles overziend blijkt uit het onderzoek van Lub dat twee (van de veertien) door hem onderzochte leefbaarheidstheorieën bogen op een relatief sterke wetenschappelijke basis:

1. Burgerwachten leveren een positieve bijdrage aan de veiligheid in de wijk
2. Wijk sport weerhoudt risicojongeren van het veroorzaken van overlast

De overige twaalf leefbaarheidstheorieën houden, om diverse redenen, geen stand en moeten dus grondig worden heroverwogen volgens de auteur.

Politie en justitie

In het boek *De veiligheidsmythe* van Bart de Koning worden dertien 'misverstanden' over politie, justitie en misdaad besproken. Het boek is geschreven in een populairwetenschappelijke stijl, maar is gebaseerd op een groot aantal empirische en theoretische wetenschappelijke publicaties uit binnen- en buitenland.

Het boek gaat over de kloof tussen mythe en werkelijkheid: de kloof tussen wat politici, media en publiek van politie en justitie verwachten en wat de politie en justitie in werkelijkheid doen – en wat ze kúnnen doen. Hieronder worden zes 'misverstanden' kort samengevat. Deze zes zijn geselecteerd, omdat ze relevant zijn voor lokaal veiligheidsbeleid van gemeenten. Onderwerpen die specifiek gelden voor politie en justitie zijn afgefallen, zoals de effectiviteit van verkeerscontroles of afluisterpraktijken. Onderstaande tekst is voor een groot deel letterlijk overgenomen uit het boek.

B. de Koning (2013)

De veiligheidsmythe: over politie, justitie en misdaad in Nederland, Uitgeverij Balans, Amsterdam.

Misverstand 1: De politie kan misdaad voorkomen

De politie is het grootste deel van de tijd bezig met verkeer, kleine overtredingen, burenruzies en sociaal werk. De politie kán misdaad niet echt bestrijden, omdat ze niets aan de oorzaken ervan kan doen: demografie, sociaaleconomische omstandigheden, werkloosheid, discriminatie, machtsongelijkheid, onderwijs, terrorisme en psychopathologie. Zo maar heel veel blauw op straat laten rondrijden of lopen heeft geen effect, al scoort het wel goed bij politici en burgers. *Hot spot policing*, waarbij de politie gericht de grootste probleemgebieden aanpakt, werkt wel. Ook gerichte verkeershandhaving, solosurveillance (waarbij agenten in hun eentje patrouilleren) en het projectmatig aanpakken van *cold cases* zijn effectief. Over camera's is de wetenschap kritischer. Als ze op hotspots hangen en er *live* meegekeken wordt in de meldkamer kunnen ze effectief zijn, maar camera's werken niet om de misdaad in het algemeen terug te dringen. Voor de politie geldt ook de 80/20-regel van Pareto: het grootste deel van de gevolgen vloeit voort uit een klein deel van de oorzaken. Een klein deel van de daders is verantwoordelijk voor de meeste misdrijven, de meeste problemen vinden plaats op een beperkt aantal locaties. Het heeft dus zin die gericht aan te pakken.

Misverstand 2: Blauw op straat maakt het veiliger

Voor veel mensen zijn 'blauw op straat' en 'boeven vangen' ongeveer synoniem. Maar blauw vangt niet zoveel boeven, dat doet de recherche. Bovendien is het ene blauw het andere niet. Uit onderzoek blijkt dat de politie op straat tussen de tien en vijftien procent van de tijd besteedt aan criminaliteit; dat ligt niet aan de Nederlandse politie – ook decennia van Amerikaanse en Europese onderzoeken laten dit zien. 'Meldingen rijden' wordt gezien als het echte politiewerk, maar het probleem met die aanpak is dat vijftig jaar grondig

wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het niet heel effectief is in de bestrijding van de misdaad. Het is reactief beleid.

'Blauw op straat' valt uiteen in twee groepen: wijkagenten (gebiedsgebonden politiezorg) en basispolitie (reactie op noodoproepen). 'Je hebt praatpolitie en echte politie', zoals een medewerker van de basispolitie het uitdrukt. In 2009 waren er 2.800 agenten voor de gebieds- en wijkzorg en 15.800 voor de basispolitie. De politie mag nooit 'nee' verkopen tegen mensen die 112 bellen, terwijl het reguliere buurtoverleg over hangjongeren wel een weekje kan wachten. Wijkagenten worden dus vaak ingezet voor andere taken: ze zijn 'de stopverf van de politie'. In tegenstelling tot wat veel politici schijnen te denken, lopen wijkagenten niet de hele dag op straat rond. Ze besteden hooguit één of twee uur per dag op straat. De rest van de tijd gaat op aan vergaderen en papierwerk.

Misverstand 3: Drugs moet je hard bestrijden

In 1970 verklaarde Richard Nixon de oorlog aan drugs. Nu zijn er meer gebruikers dan ooit. De oorlog tegen drugs heeft in Mexico (sinds 2006) aan ten minste 47.500 mensen het leven gekost, zo maakte de Mexicaanse regering in januari 2012 bekend. De *Global Commission on Drug Policy* concludeerde in 2011: 'The global war on drugs has failed'. Wetenschappers maken zich zorgen over het gebrek aan reflectie op het huidige drugsbeleid bij politici, die wereldwijd over het algemeen een keiharde aanpak voorstaan. In de Verenigde Staten zijn het opvallend vaak rechters of politiemensen die pleiten voor een andere aanpak. Zij weten als geen ander hoe zinloos de *war on drugs* is.

Minstens de helft van het werk van politie en justitie bestaat uit de jacht op drugs. In Nederland zit van alle gedetineerden 22 procent vast wegens overtreding van de Opiumwet. Dat is, na plegers van geweldsdelicten, de grootste groep gevangenen. De totale kosten voor de justitieketen zijn lastig te schatten, maar bedragen minimaal 2,2 miljard euro (in 2003), waarvan driekwart voor de bestrijding. Van het totaal aantal van 272 grootschalige opsporingsonderzoeken in 2009 waren er 203 gericht op drugs en dat percentage stijgt. Dat betekent dat de politie voor alle andere zaken die diepgaand en grootschalig onderzoek rechtvaardigen (kinderporno, vrouwenhandel, bankovervallen) slechts een kwart van de rechnercapaciteit kan vrijmaken. Een groeiend leger experts en oud-staatslieden pleit daarom voor legalisering van drugs. Daarmee verdwijnt het verslavingsprobleem niet, maar wordt het wel beheersbaar. Ambtenaren hebben, bij het in opdracht van het kabinet inventariseren van mogelijke bezuinigingen, al een keer uitgerekend dat legaliseren van hasj 183 miljoen aan kosten bij politie, justitie en bestuur bespaart en 260 miljoen euro aan belastingen oplevert.

Misverstand 4: Misdadgeld besmet de bovenwereld

Als we de verhalen van misdadbestrijders mogen geloven, verdienen criminelen wereldwijd jaarlijks vele honderden miljarden euro's en dreigen ze daarmee de legale bovenwereld over te nemen. In werkelijkheid pakken politie en justitie jaarlijks niet meer dan een fooi door ze 'kaal te plukken'. Een traditioneel terugkerend cliché bij de schattingen is dat de overheid altijd slechts het 'topje van de ijsberg' onderschept.

Daar hebben we meteen de kern van het probleem te pakken: niemand weet het en niemand kán het ook weten.

De 'Pluk-ze' wetgeving werd in de jaren negentig ingevoerd en de verwachting was dat het meer dan 200 miljoen per jaar zou opleveren. Een vroege evaluatie door criminoloog Hans Nelen bood in 2004 een teleurstellend beeld: er werd de eerste zeven jaar slechts negen miljoen binnengehaald. Maar liefst 84 procent van de zaken bleef onder een ton en slechts twee procent kwam boven een miljoen (in guldens). Sindsdien zijn de opbrengsten overigens wel gestegen tot enkele tientallen miljoenen euro's per jaar: 50 miljoen in 2009. De helft van dat geld bleek echter te bestaan uit een schikking met een aantal televisiebedrijven (onder meer SBS, RTL en Endemol) wegens dubieuze belspelletjes.

Niemand weet hoeveel miljoenen meer de politie met optimaal speurwerk zou kunnen vangen, omdat niemand weet hoeveel misdaadgeld er is. Wat wel vaststaat, is dat de opgeklopte miljardenbedragen niet bestaan: nergens ter wereld kunnen politie en inlichtingendiensten die fameuze honderden miljarden euro's en dollars van criminelen en terroristen vinden. Het zou in Nederland moeten gaan om bovenmenselijk slimme criminelen die er al decennia in slagen om jaar na jaar ongemerkt 18,5 miljard euro in de economie weg te sluizen (meer dan de kosten van het basisonderwijs, politie en verkeer bij elkaar) zonder dat iemand het merkt en er iets aan kan doen.

De gevreesde doorbraak naar de bovenwereld is (anno 2013¹⁷) ook nergens te vinden. De criminoloog Petrus van Duyne wijst erop (een beetje pesterig maar wel volledig terecht) dat alle affaires die de integriteit van de bovenwereld wél fundamenteel hebben aangetast uit die bovenwereld zelf kwamen: denk aan de recente vastgoedfraude, de bouwfraude en Vestia.

Criminelen opereren in tamelijk losse netwerken, die per deal of project samenwerken. De ongrijpbare supercrimineel is dus grotendeels een mythe: de meeste boeven houden er weinig tot niets aan over.

Misverstand 5: Zero tolerance werkt

De invoering van zero tolerance in New York is hét succesverhaal van de moderne misdaadbestrijding met in de hoofdrol burgemeester Rudolph Giuliani die de straten heeft heroverd op het tuig. Voorstanders van een harde aanpak gebruiken het graag als voorbeeld, maar het succes van zero tolerance is een sprookje. In werkelijkheid daalde de criminaliteit in heel Amerika al jaren – wrang genoeg vooral omdat twintig jaar daarvoor abortus was gelegaliseerd¹⁸. De Nederlandse politie heeft zero tolerance nooit willen invoeren: het richt meer schade aan dan dat het goed doet.

¹⁷ Anno 2018 was hier wel sterke vermoedens voor bij diverse overheden. Wetenschappelijk bewijs laat nog op zich wachten.

¹⁸ Door de legalisering van abortus in 1973 in meerdere staten, zijn de mensen die statistisch de grootste kans liepen om later crimineel te worden simpelweg niet geboren.

Misverstand 6: De politie kan mensen een veilig gevoel geven

Burgers geven in enquêtes aan dat ze overlast, verloedering en vandalisme erger vinden dan ernstige criminaliteit. Hangjongeren zijn een groter probleem dan inbraken. De politie speelt daar ook op in, bijvoorbeeld in wervingscampagnes voor aankomende agenten. Op een foto zijn hangjongeren te zien in een portiek. Daarbij de wervende tekst: 'Kun jij duidelijk maken dat niets doen ook overlast geeft?' Deze poster geeft subliem aan wat het probleem is: er *is* eigenlijk geen probleem in strafrechtelijke zin en toch moet de politie iets doen. Maar wat? Voor veel burgers is overlast een groter probleem dan criminaliteit. Dat is ook niet zo raar, want verreweg de meeste wijken in Nederland zijn niet in de greep van criminelen.

Het aanpakken van zware criminaliteit vermindert angstgevoelens niet. Op angst is lastig vat te krijgen. Door lokale campagnes van de politie kan de angst soms eerder toe- dan afnemen. Uit een evaluatie van maar liefst 155.000 Britse *Neighbourhoodwatch*-programma's, waarbij burens met elkaar en de politie samenwerken, blijkt dat deze niet hebben geleid tot een afname van het aantal meldingen, er geen daling van de criminaliteitscijfers was en ook de angstgevoelens niet afnamen. Wel melden de bewoners betere contacten met de politie.

Het bij nieuwbouw van woningen inbouwen van preventiemaatregelen, zoals inbraakwerende deuren en ramen, blijkt een veel kosteneffectievere manier om inbraak te voorkomen dan bewoners zelf te stimuleren hun huis te beveiligen. Publiciteitscampagnes, preventieadvies en subsidies hebben weinig tot geen blijvend effect op preventiegedrag van bewoners. Algemene maatregelen die 'van bovenaf' worden ingevoerd werken beter: denk ook aan ingebouwde startonderbrekers in nieuwe auto's en verzonken navigatiesystemen in het dashboard. Die maatregelen zijn veel effectiever tegen diefstal dan voorlichting aan automobilisten.

Overzicht

Wat werkt
Sociale veiligheid
Verhogen pakkans leidt tot minder criminaliteit door verdachten 'uit de roulatie' te halen
Vrijheidsbeneming is effectief voor de duur van de detentie: veroordeelden zijn 'onschadelijk gemaakt'
Resocialisatieprogramma's en trainingen sociale vaardigheden zijn effectief, ook voor jongeren
Gefaseerde re-integratie en nazorg door toezicht en begeleiding verlagen recidive
Alternatieve straffen met opvoedingsondersteuning voor jongeren lijken effectief
Formeel toezicht door politie heeft generaal preventief effect, met name op <i>hot spots</i> en <i>hot times</i>
Zichtbare aanwezigheid van de politie is waarschijnlijk positief voor de veiligheidsbeleving
Functioneel toezicht, zoals huismeesters en conducteur, is veelbelovend
Gelegenheidsbeperking door technische beveiliging kan potentiële daders weerhouden van delicten

Leefbaarheid
Informeel buurttoezicht via burgerwachten heeft een gunstige invloed op de leefbaarheid
Sport en spel verminderen overlast: jongeren besteden hun tijd anders (maar passen hun gedrag niet aan)
Politie en justitie
<i>Hot spot policing</i> en het gericht aanpakken van probleemgebieden en veelplegers heeft zin
Het 'van bovenaf' verplicht opleggen van preventiemaatregelen werkt goed en kost relatief weinig vergeleken met campagnes, adviezen en subsidies

Wat niet werkt
Sociale veiligheid
Verhogen pakkans heeft geen afschrikwekkende werking
Sneller en korter straffen leidt niet tot recidivevermindering
<i>Scared straight</i> programma's, zoals disciplinerende 'bootcamps', kunnen recidiveverhogend werken
Cameratoezicht leidt niet tot een veiliger gevoel en het is twijfelachtig of het criminaliteit/overlast voorkomt
Leefbaarheid
Meer sociale cohesie leidt niet tot verbetering van leefbaarheid: de causaliteit is waarschijnlijk andersom
Bewoners die instanties actief informeren dragen slechts gering bij aan leefbaarheid van de wijk
Als burgers zelf mogen bepalen welke problemen worden aangepakt, kan dit leiden tot aandacht voor problemen die voor de meerderheid van de bewoners geen issue zijn
Straatcoaches leiden niet tot een bewezen afname van overlast, criminaliteit of illegale activiteiten
De theorie achter gedragscodeprojecten is niet plausibel en de projecten bereiken weinig bewoners
Sport en spel leiden niet tot meer prosociaal gedrag van jongeren
Sport is geen sociaal bindmiddel: vooral al bestaande vriendschapsbanden worden bevestigd
Politie en justitie
Meer blauw op straat laten lopen of rondrijden (ongericht) heeft geen preventief effect
De <i>war on drugs</i> (repressieve aanpak drugscriminaliteit) kost veel geld en capaciteit, maar leidt niet tot minder drugsgebruik of –handel
De integriteit van de bovenwereld wordt niet of nauwelijks aangetast door 'supercriminelen'
<i>Zero tolerance</i> is geen effectieve misdaadbestrijding
Het aanpakken van zware criminaliteit vermindert angstgevoelens niet: de angst kan juist toenemen
Campagnes, adviezen en subsidies om bewoners te stimuleren zelf preventiemaatregelen te nemen hebben weinig tot geen blijvend effect op preventiegedrag

Bijlage 2 Beoordeling maatregelen Hollands

Kroon

Categorieën beoordeling:

Effectief = in de literatuur is bewijs voor de effectiviteit.

Deels effectief = in de literatuur is bewijs voor de effectiviteit voor een onderdeel van de maatregel.

Niet effectief = in de literatuur is bewijs dat de maatregel niet effectief is.

Onbekend = in de literatuur is geen informatie over de effectiviteit.

Onduidelijk = niet helder wat het werkzame mechanisme is.

Organisatie = maatregel heeft geen werkzaam mechanisme dat beoordeeld kan worden.

Prioriteit	Maatregelen	Lessen uit literatuur	Bron	Beoordeling	Dader	Slachtoffer	Omgeving	Nvt
Ondermijning								
	Infrastructuur voor signaleren en melden verder verbeteren.	Onduidelijk wat de precieze inspanningen en beoogde resultaten zijn.		Organisatie				
	Trainen van bewustzijn, betrokkenheid en weerbaarheid van medewerkers.			Onbekend				
	De samenhang van het bestuurlijk instrumentarium verbeteren.	Onduidelijk wat de precieze inspanningen en beoogde resultaten zijn.		Onduidelijk				
	Verstoren van de ondermijnende activiteiten door de inzet van bestuurlijke bevoegdheden en instrumenten zoals het sluiten van woningen of lokalen, de wet Bibob, controle op woon- en adresfraude, het intrekken van vergunningen en het op andere wijze beëindigen van illegale activiteiten.	Onduidelijk wat de precieze inspanningen en beoogde resultaten zijn.		Onduidelijk				
	Aanpak van casuïstiek middels integrale benaderingen samenwerking tussen ketenpartners.	Criminaliteit is te reduceren door (gedwongen) samenwerking en informatie-uitwisseling met lokale overheden en andere partijen: dit is de strategie van het zogenaamde third party policing. Hoe beter de politie de (oorzakelijke) factoren in relatie met criminaliteit kan identificeren, hoe minder criminaliteit er is.		Organisatie				
Jeugd								
	Versterking van de samenwerking tussen Jongerenwerk, Includio, politie en gemeente.	Criminaliteit is te reduceren door (gedwongen) samenwerking en informatie-uitwisseling met lokale overheden en andere partijen: dit is de strategie van het zogenaamde third party policing. Hoe beter de politie de (oorzakelijke) factoren in relatie met criminaliteit kan identificeren, hoe minder criminaliteit er is.		Organisatie				
	Implementeren van het 7-stappenmodel jeugd.	Het zevenstappenmodel biedt een overzichtelijk kader voor een integrale en effectieve aanpak van jeugdgroepen.	Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, z.d.	Effectief				
	De samenhang van het bestuurlijk instrumentarium verbeteren.	Onduidelijk wat de precieze inspanningen en beoogde resultaten zijn.		Onduidelijk				
	Realiseren van een netwerkaart van de aanwezig jeugd(groepen) binnen Hollands Kroon om prioriteiten te stellen.			Organisatie				
	Naast de groepsaanpak oog hebben voor het individu.	Onduidelijk wat de precieze inspanningen en beoogde resultaten zijn.		Onduidelijk				

Zorg & Veiligheid							
	Vroegsignaleren van vraagstukken en problematiek op het gebied van leefbaarheid.			Organisatie			
	Repressief optreden tegen ernstige herhaaldelijke overlast.			Deels effectief			
	Participeren in initiatieven vanuit de samenleving	<i>Onduidelijk wat de precieze inspanningen en beoogde resultaten zijn.</i>		Onduidelijk			
	Verbinden van welzijn, zorg en veiligheid.			Organisatie			
	De samenhang van het bestuurlijk instrumentarium verbeteren.	<i>Onduidelijk wat de precieze inspanningen en beoogde resultaten zijn.</i>		Onduidelijk			

Bijlage 3 geraadpleegde bronnen 'what works?'

de Koning, B. (2013). De veiligheidsmythe: over politie, justitie en misdaad in Nederland, Uitgeverij Balans, Amsterdam.

Lub, V. (2013). Schoon, heel en werkzaam? Een wetenschappelijke beoordeling van sociale interventies op het terrein van buurtleefbaarheid, Uitgeverij Boom Lemma.

van Noije, L. en Wittebrood, K. (2008). Sociale veiligheid ontsleuteld; Veronderstelde en werkelijke effecten, Sociaal en Cultureel Planbureau.

Spapens, A. C. M. (2019). Bestuurlijke aanpak van ondermijning: ervaringen in Nederland en het buitenland. Tijdschrift voor Bijzonder Strafrecht en Handhaving, 2, 85-92.

Wegwijzer Jeugd en Veiligheid. (z.d.). Jeugdgroepen. Geraadpleegd van:

<https://wegwijzerjeugdveiligheid.nl/onderwerpen/jeugdgroepen/7-stappenmodel#:~:text=Het%207%20stappenmodel%20biedt%20een,het%20doel%20oper%20stap%20beschreven.>

Bijlage 4 Geïnterviewde personen

Interviews

Burgemeester, gemeente Hollands Kroon

Adviseur Openbare Orde en Veiligheid, gemeente Hollands Kroon

Adviseur Openbare Orde en Veiligheid, gemeente Hollands Kroon

Adviseur Openbare Orde en Veiligheid, gemeente Hollands Kroon

Bestuurder en jongerenwerker, LINK Jongerenwerk

Bestuurder, Incluzio

Gebiedsadviseur Beleid & Strategie, Openbaar Ministerie Arrondissementsparket Noord Holland

Teamchef Basisteam Heerhugowaard, Politie

Teammanager Zorg & Veiligheid, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Paneldiscussie met raadsleden van de fracties

CDA

LADA&Anders!

Onafhankelijk Hollands Kroon

PvdA

VVD

DSP-groep BV
Van Diemenstraat 410
1013 CR Amsterdam
+31 (0)20 625 75 37

dsp@dsp-groep.nl
KvK 33176766
www.dsp-groep.nl

DSP-groep is een onafhankelijk bureau voor onderzoek, advies en management, gevestigd aan de IJ-oever in Amsterdam. Sinds de oprichting van het bureau in 1984 werken wij veelvuldig in opdracht van de overheid (ministeries, provincies en gemeenten), maar ook voor maatschappelijke organisaties op landelijk, regionaal of lokaal niveau. Het bureau bestaat uit 40 medewerkers en een groot aantal freelancers.

Dienstverlening

Onze inzet is vooral gericht op het ondersteunen van opdrachtgevers bij het aanpakken van complexe beleidsvraagstukken binnen de samenleving. We richten ons daarbij met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van zo'n vraagstuk. In dit kader kunnen we bijvoorbeeld een onderzoek doen, een registratie- of monitorsysteem ontwikkelen, een advies uitbrengen, een beleidsvisie voorbereiden, een plan toetsen of (tijdelijk) het management van een project of organisatie voeren.

Expertise

Onze focus richt zich met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van een vraagstuk. Wij hebben o.a. expertise op het gebied van transitie in het sociaal domein, kwetsbare groepen in de samenleving, openbare orde & veiligheid, wonen, jeugd, sport & cultuur.

Meer weten?

Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten, publicaties en opdrachtgevers.

